

Kitisane Kitisane Fe Taruxuna

Benun manga singen xa dɔxɔ Isirayila kaane xun na, kitisane nan yi tima Isirayila kaane yεε ra. Na waxatini, yaxune na yi e yigβεten, Ala yi muxu kεndεna nde rakelima nεn alogo a xa Alaa yamaan nakisi. Na kanna mɔn yi mangayaan ligama nεn Alaa yamaan xun na han waxati. Kitisani itoe taruxune nan yεbaxi Kitabun yireni ito kui.

Kitabun yireni ito yitaxunxi nεn dɔxɔde saxan: A singen feene nan falama lan Isirayila kaane dɔxɔ feen ma Kanan yamanani han Yosuwe faxa waxatina (Keli Kitisane sora 1.1 ma han 2.10). A firinden kui, Alaa yamaan luma tinxintareyaan nan ligε Ala ra han Ala yi e so e yaxune yii. Na xanbi ra, e yi Ala maxandi malina fe ra, a yi muxuna nde sugandi, naxan findε e xunba muxun na. Na yεεratine yi xili nεn fa fala a kitisane. (Keli Kitisane sora 2.11 ma han 16.31). A saxanden taruxu firin nan yεbama naxan a yitama fa fala Isirayila kaane bata e makuya Alaa sariyan na pon! (Keli Kitisane 17 ma han 21). Na yire saxandena a yitama a Alaa yamaan yi waxi lu feni mangana nde bun benun e xa lu e yεtε ma, e lu makuyε Ala ra.

Isirayila kaane yi dɔxɔ Kanan yi

¹ Yosuwe faxa xanbini, Isirayila kaane yi Alatala maxɔdin, e naxa, “Nde singe kelima nxu yε be, siga Kanan kaane yεngεdeni?” ² Alatala yi e yabi, a naxa, “Yuda bɔnsɔnna muxune lan e siga, n bata

yamanan so e yii.” ³ Yuda bənsəŋna muxune yi a fala e ngaxakedenne, Simeyən bənsəŋna muxune xa, e naxa, “Dənaxan soxi nxu yii, en birin xa siga mənni, en sa Kanan kaane yenge. Na xanbi ra, en birin mən sigε ε konni dənaxan soxi ε yii.” Nayi, e nun Simeyən bənsəŋna muxune yi siga. ⁴ Yuda bənsəŋna muxune yi siga yenge sodeni, Alatala yi Kanan kaane nun Perisine sa e sagoni, e yi muxu wuli fu faxa Beseki taani. ⁵ E sa Adoni-Beseki li Beseki taani, e yi a yenge. Nayi, e yi Kanan kaane nun Perisine nə. ⁶ Adoni-Beseki yi a gi, koni e yi a sagatan, e sa a suxu, e yi a yii konkoriwaan nun a san konkoriwaan sege a ra. ⁷ Adoni-Beseki yi a fala, a naxa, “Manga yii konkoriwaan bolonxin nun san konkoriwaan bolonxi tonge solofere nan yi n ma donse dənxen donma n ma tabanla bun nun, koni iki Ala bata n saren fi n kewanla ra.” E yi siga a ra Yerusalən yi, a sa faxa mənni.

⁸ Yuda bənsəŋna muxune yi siga Yerusalən taan xili ma, e yi na tongo, e yi a muxune faxa silanfanna ra, e tən so taan na.* ⁹ Yuda bənsəŋna muxune mən yi siga Kanan kaane fan yengedeni naxanye yi dəxi geya yiren nun Negewi tonbon yiren nun geyadi yireni sogegododen binni.

¹⁰ Yuda bənsəŋna muxune yi siga Kanan kaane xili ma naxanye yi dəxi Xebiron taani, dənaxan yi xili nun Kiriyaati-Aruba. E yi Səsayi nun Aximan nun Talamayi bənsəŋne muxune nə. ¹¹ E yi keli mənni, e yi siga Debiri kaane fan xili ma. Debiri taan yi xili nən nun Kiriyaati-Seferi. ¹² Kalebi yi a fala, a naxa, “Naxan na Kiriyaati-Seferi taan yenge,

* **1:8:** Silanfanna: Sofane yenge so dege mana.

a yi a nɔ, n nan n ma dii tɛmɛna Akasa fima nɛn na kanna ma.” ¹³ Kalebi xunyɛn Kenasi a dii xɛmɛna Otiniyɛli yi taan yɛngɛ, a yi a nɔ. Kalebi yi a dii tɛmɛna Akasa fi a ma a naxanla ra. ¹⁴ Akasa to dɔxɔ Otiniyɛli xɔn, a yi Otiniyɛli radin alogo a xa a fala Akasaa fafe xa a xa xɛɛ bɔxɔna nde so a yii. Akasa to godo a sofanla fari, Kalebi yi a maxɔdin, a naxa, “Nanse xɔli i ma?” ¹⁵ A yi a yabi, a naxa, “Tin fe keden ma n xa, amasɔtɔ i bata bɔxɔ xaren fi n ma naxan yamanan yiifanna mabinni. Iki, i mɔn xa tigrine fi n ma.” Kalebi yi tigi yirene so a yii, ndee laben na ndee faxan na.

¹⁶ Musa bitanna Keni bɔnsɔnna muxune yi keli Tugu Taani, e nun Yuda bɔnsɔnna muxune. E birin yi sa dɔxɔ Yuda tonbonni Aradi taan yiifari fɔxɔni yama gbɛtɛye tagi.

¹⁷ Yuda bɔnsɔnna muxune nun e ngaxakedenne Simeyɔn bɔnsɔnna muxune yi siga Kanan kaane yɛngɛdeni Sefata taani. E yi na taan naxɔri, e yi mɛnna xili sa Xoroma.† ¹⁸ Yuda bɔnsɔnna muxune mɔn yi Gasa taan nun a rabilinne nɔ, e nun Asikalɔn taan nun a rabilinne nun Ekirɔn taan nun a rabilinne. ¹⁹ Alatala yi Yuda bɔnsɔnna muxune mali, e yi na geya yiren findi e gbeen na, koni e mi muxune nɔ naxanye yi dɔxi lanbanni, bayo yɛngɛ so wontoron wure daxine nan yi ne yii.

²⁰ E yi Xebiron taan so Kalebi yii alo Musa a fala kii naxan yi. A yi Anaki a dii saxanne taane ba e yii.

²¹ Yebusu kaan naxanye yi dɔxi Yerusalɛn yi, Bunyamin bɔnsɔnna muxune mi bɔxɔn ba ne

† **1:17:** Xoroma, e kon xuini, na bunna nɛɛn fa fala “Halagina.”

yii. Yebusu kaane dɔxi Yerusalen yi Bunyamin bɔnsɔnna muxune tagi han to.

²² Yusufu bɔnsɔnna muxune fan yi siga Beteli taan yɛngɛdeni, Alatala yi lu e xɔn. ²³ E xɛrane nan nasiga Beteli taan nakɔrɔsideni singen. Beteli taan yi xili nɛn nun Lusi. ²⁴ Xɛrane yi xɛmɛna nde to keɛ taani, e yi a fala a xa, e naxa, “Nxu nɔɛ soɛ taani kii naxan yi, na yita nxu ra. Nxu hinanma i ra nɛn.”

²⁵ A yi na yita e ra. Nayi, Yusufu bɔnsɔnna muxune yi sa taan muxune birin faxa silanfanna ra, koni e yi na xɛmɛn nun a denbayaan lu e nii ra. ²⁶ Na xanbi ra, na xɛmɛn yi siga Xiti kaane yamanani. A sa taana nde ti mɛnni, a yi na xili sa Lusi, na xinla mɔn mɛnna xun ma han to.

²⁷ Manase bɔnsɔnna muxune mi Beti-Seyan kaane nun e rabilinna muxune kedi, e nun Taanaki kaane nun Dɔrɔ kaane nun Yibeleyami kaane nun Megido kaane nun e rabilinne. Kanan kaane yi lu yamanani. ²⁸ Isirayila kaane to sɛnbɛ sɔɔ, e Kanan kaane findi e konyine ra, koni e mi e kedi mumɛ. ²⁹ Efirami bɔnsɔnna muxune mi Kanan kaane kedi naxanye yi dɔxi Geseri taani. Kanan kaane mɔn dɔxi Efirami bɔnsɔnna muxune tagi Geseri taani. ³⁰ Sabulon bɔnsɔnna muxune mi Kitiron kaane kedi, e nun Nahaloli kaane. Kanan kaane yi lu Sabulon bɔnsɔnna muxune tagi, koni e yi lu konyiyani.

³¹ Aseri bɔnsɔnna muxune mi Ako kaane kedi, e nun Sidɔn muxune nun Axalaba kaane nun Akisibu kaane nun Xeleba kaane nun Afiki kaane nun Rexobo kaane. ³² Nanara, Aseri bɔnsɔnna muxune yi dɔxɔ Kanan kaane tagi yamanani.

³³ Nafatali bɔnsɔnna muxune mi Beti-Semɛsi kaane kedi, e mi Beti-Anata kaane kedi, e lu

dɔxi Kanan yamanan muxune yε, koni Beti-Semεsi kaane nun Beti-Anata kaane yi lu konyiyani.

³⁴ Amordine yi Dan bɔnsɔnna muxune lu geya yirene yi, e mi tin e xa godɔ lanbanni. ³⁵ Amordine yi wa lu feni Xeresi geyaan fari e nun Ayalɔn taan nun Salabimi taani. Koni na xanbi ra, Yusufu bɔnsɔnna muxune yi sɛnbɛn sɔtɔ, e yi e nɔ, e findi e konyine ra. ³⁶ Amordine yamanan danna yi fɔlɔxi Tali Geyaan nan ma siga han Sela taan xanbi ra.

2

Yama tinxintarena fe

¹ Alatalaa malekan yi keli Giligali yi, siga Bokin yi, a yi a fala, a naxa, “N bata ε ramini Misiran yi. N yi siga ε ra yamanani n na ε benbane tuli sa naxan na, n naxa, ‘N mi n ma layirin kalε en tagi mumε.

² Koni, ε tan nama layirin xidi ε nun yamanani ito muxune tagi, ε yi e saraxa gandene kala.’ Koni, ε mi ε tuli mati n na. Nanfera ε ito ligaxi? ³ Nayi, n xa a fala ε xa, a n mi fa e kedima ε bun. E luma nɛn ε fɛma, e alane yi lu alo luti ratixine ε yεε ra.”

⁴ Alatalaa malekan to yelin falani itoe tiyε Isirayila kaane xa, yamaan yi gbelegbele fɔlɔ sununi. ⁵ E yi mɛnna xili sa “Bokin,”* e yi saraxane ba Alatala xa mɛnni.

Yosuwe a saya fena

⁶ Yosuwe yi yamaan naxεtε, Isirayila bɔnsɔnne muxune birin yi sa e kε bɔxɔn tongo. ⁷ Yamaan wali nɛn Alatala xa Yosuwe a siimayaan birin yi, e nun fonne siimayane yi naxanye luxi Yosuwe

* **2:5:** Bokin, e kon xuini, na bunna nɛn fa fala “Wugalane.”

xanbini, naxanye Alatala wali xonne to Isirayila bənsənnə muxune xa. ⁸ Nunu a dii xemen Yosuwe, Alatalaa walikēen faxa a jee keme jee məxənen nan ma. ⁹ E yi a maluxun a ke bəxəni Timanati-Xeresi yi, Eframi geya yireni, Gaasa geyaan kəməna ma. ¹⁰ A waxatin muxune birin yi faxa, mayixete gbete ye yi mini naxanye mi yi Alatala kolon, e nun a feen naxanye liga Isirayila bənsənnə muxune xa.

¹¹ Nayi, Isirayila bənsənnə muxune yi fe jaxin liga Alatala yee ra yi, e yi Baali sawurane batu. ¹² E yi e me Alatala ra, e benbane Ala naxan e ramini Misiran yi, e bira e rabilinna muxune alane fəxə ra, e yi e xinbi sin ne bun, e yi Alatala raxələ. ¹³ E yi e me Alatala ra, e yi Baali batu e nun Asitarate suxurene.

¹⁴ Alatala yi xələ Isirayila bənsənnə muxune ma. A yi e sa kala tiine sagoni, a yi e so e yaxune yii naxanye yi e rabilinxi, e mi fa e yaxune nə sənən. ¹⁵ E na yi siga yengeni waxati yo yi, Alatala mi yi nə fima e ma, alo Alatala a kələ e xa kii naxan yi. E yi lu sununi. ¹⁶ Nayi, Alatala yi kitisane rasiga e ma, naxanye e ba kala tiine yii. ¹⁷ Koni, e mi e tuli mati e kitisane ra, e lu Ala yanfe ala gbete ne batun xən naxan yi luxi alo yalunyana Ala yetagi,† e yi e xinbi sin e bun. E yi xete e benbane kiraan fəxə ra mafuren naxanye yi Alatalaa yamarine suxi. ¹⁸ Alatala na yi kitisana nde rasiga e ma waxati yo yi, Alatala yi luma nen na kitisaan xən. Ala yi e ba e yaxune sagoni na kitisana siimayaan birin yi, bayo e kininkininna yi Alatala suxuma nen e

† **2:17:** Na yanfan luxi nen alo yalunyana Ala yee ra yi bayo Ala waxi a yamaan xa tinxin a xa alo jaxanla lan a xa tinxin a xemen xa kii naxan yi.

yaxune fe ra, naxanye yi e naxankataxi. ¹⁹ Koni, kitisaan to faxesa, yamaan man yi tantan dangu e benbane ra, e yi bira ala gbetene foxo ra, e yi ne batu, e yi e xinbi sin e bun, e mi tin xete e fe naxine nun bonne xodexen foxo ra.

²⁰ Nayi, Alatala yi xolo Isirayila bonne muxune ma, a naxa, “Bayo siyani ito bata n ma layirin kala, n naxan tongo e benbane xa, bayo e mi n xuiin suxi, ²¹ n fan mi fa siya yo kedima e ye ra sonon Yosuwe naxanye lu benun a xa faxesa. ²² N na Isirayila bonne muxune kepan fesefese ma na kii nin, alogo n xa a kolon xa e n tan Alatala sagoon lige, alo e benbane a liga kii naxan yi.” ²³ Nayi, Alatala yi siyane lu yamanani Yosuwe naxanye lu na benun a xa faxesa, a mi ne kedi sasani.

3

¹ Alatala siyani itoe nan lu dxi yamanani alogo Ala xa Isirayila bonne muxune kepan fesefese naxanye mi yi na Isirayila kaane Kanan kaane yenge waxatin naxan yi. ² Ala yi waxi nen, mayixete nen naxanye munma yi yengen so singen, ne xa e maxaran yenge sodeni. ³ Siyani itoe nan lu yamanani: Kuntigi suulunna naxanye yi Filisitine xun na nun Kanan kaane nun Sidon kaane nun Xiwin naxanye yi dxi Liban geya yireni, keli Baali-Xerimon geya yiren ma siga han Lebo-Xamata taana.

⁴ Alatala Isirayila bonne muxune fesefese ne nan xon, alogo a xa a kolon xa e Alatala yamarine suxe, a naxanye yamari e benbane ma fata Musa ra. ⁵ Isirayila bonne muxune yi lu dxi Kanan kaane nun Xiti kaane nun Amarine nun Perisine

nun Xiwine nun Yebusu kaane tagi. ⁶ E yi e dii tɛmɛne tongo e ɲaxanle ra, e yi e dii tɛmɛne fi e ma, e yi e alane batu.

Isirayila kitisana, Otiniyeli

⁷ Naxan ɲaxu Alatala yɛɛ ra yi, Isirayila kaane yi na liga, e yi ɲinan Alatala xɔn, e Ala, e yi Baali nun Asera batu. ⁸ Alatala yi xɔlɔ Isirayila kaane ma, a yi e lu Mesopotamiya kaane mangan Kusan-Risatayin sagoni. E yi lu Kusan-Risatayin bun ma ɲɛɛ solomasɛɛ. ⁹ Isirayila kaane yi e xuiin namini Alatala ma, Alatala yi marakisi tiina nde fi Isirayila kaane ma naxan e rakisi, Kenasi a dii xɛmɛna Otiniyeli, Kalebi xunyɛna. ¹⁰ Alatalaa Nii Sariɲanxin yi godo a ma. A yi findi Isirayila kitisaan na. A yi siga yɛngɛni. Alatala yi Mesopotamiya mangan Kusan-Risatayin sa Otiniyeli sagoni, a yi Kusan-Risatayin nɔ. ¹¹ ɲɛɛ tonge naanin, bɔɲɛ xunbenla yi lu yamanani han Kenasi a dii xɛmɛna Otiniyeli yi faxa.

Isirayila kitisana, Ehudu

¹² Isirayila kaane mɔn yi fe ɲaxin liga Alatala yɛɛ ra yi. Nanara, Alatala yi Moyaba mangana Egilon sɛnbɛ so Isirayila kaane xili ma. ¹³ Egilon nun Amonine nun Amalekine yi e malan siga Isirayila kaane yɛngɛdeni, e sa Tugu Taan suxu. ¹⁴ ɲɛɛ fu nun solomasɛɛ, Isirayila kaane dɔxi Moyaba mangana Egilon ma nɔɔn bun.

¹⁵ Isirayila kaane mɔn yi e xui ramini Alatala ma, Alatala yi marakisi tiina nde so e yii, Geraa dii xɛmɛna Ehudu, Bunyamin bɔnsɔnni. Kɔmɛnmaan nan yi a ra. Isirayila kaane yi finma sena ndee so a yii alogo a xa sa a so Moyaba mangana Egilon

yii. ¹⁶ Ehudu yi silanfanna de firin kannna nde rafala a yete xa, a kuyana nongonna ye keden, a yi a xidi a yiifari ma danban ma wantanna bun ma. ¹⁷ A sa na finma seene so Moyaba mangana Egilon yii. Egilon yi findixi muxu fati bendε gbeen nan na. ¹⁸ Na finma seene yi muxun naxanye xun ma, Ehudu to yelin na soε mangan yii, a yi ne raxete. ¹⁹ Koni, e to suxurene yiren li Giligali yi, a tan yi xete, a naxa, “Mangana! Wundo xerayana nde n yii i xa.” Mangan yi a fala a muxune xa, a naxa, “E dundu!” Muxun naxanye birin yi a fema, ne birin yi mini. ²⁰ Nayi, Ehudu yi a maso mangan na, a dɔxi kore banxin kui, foye fajin yi denaxan yi a kedenna xili yi. Ehudu yi a fala, a naxa, “Alaa falana n xɔn lan i ma.” Egilon yi keli a dɔxɔdeni. ²¹ Nayi, Ehudu yi silanfanna botin a kɔmenna ra a yiifari ma danban ma, a yi Egilon kuiin sɔxɔn. ²² Silanfanna feen yeteen yi so, Egilon fatin turen yi so silanfanna ma, bayo a mi silanfanna botin a kuini.

²³ Nayi, Ehudu yi deen sɔxɔn a xun ma, a yi mini xanbi binni. ²⁴ A siga xanbini, mangana walikene yi fa Egilon matodeni, e yi a to a kore banxin deene yi sɔxɔnxi. E yengi yi a ma a mangan yi a yete nan suturama banxini. ²⁵ E yi bu han, bayo mangan mi yi deen nabima, e yi dejinna tongo, e na rabi. E yi e mangan faxaxin li saxi bɔxɔni. ²⁶ E yi tixi waxatin naxan yi, Ehudu tan yi yanfanma tun, a dangu suxurene yiren na, a siga a giye Seyira taani. ²⁷ A to so menni, a xɔtaan fe Efirami geyane yi. Isirayila kaane yi e malan a fema geyane ma, a yi findi e xunna ra. ²⁸ A yi a fala e xa, a naxa, “E bira n fɔxɔ

ra, bayo Alatala bata Moyaba kaane sa ε sagoni, ε yaxune.” Na ma, e yi bira a fαxα ra, e yi Yurudεn baan kirane suxu siga Moyaba binni, e mi fa tin muxu yo xa dangu. ²⁹ Na lαxαni, e yi Moyaba senbemaan muxu wuli fu faxa. Muxu yo mi a yimini. ³⁰ Moyaba kaane lu fαlα Isirayila kaane nααn bun ma na lαxαn nin. Na xanbi ra, yamanan yi lu bαne xunbenli neε tonge solomasεxe.

Isirayila kitisana, Samagara

³¹ Ehudu danguxina, Anataa dii xεmεn Samagara nan fa. A yi Filisitine muxu kemε sennin faxa ninge gbεngbεn wuren na. Na fan yi Isirayila rakisi.

4

Kitisa naxanla Debora fe

¹ Ehudu faxa xanbini, Isirayila kaane mαn yi fe naxin liga Alatala yeε ra yi. ² Alatala yi e sa Kanan mangan Yabin sagoni, naxan yi mangayani Xasori taani. A sofa kuntigin yi xili nen Sisera. A yi dαxi Xaroseti-Hagoyin taan nin. ³ Isirayila kaane yi e xui ramini Alatala ma, amasαtα yεngε so wontoron wure dαxin kemε solomanaanin nan yi Yabin yii. Xabu neε mαxαne, a Isirayila kaane naxankatama.

⁴ Na waxatini, Lapidoto a naxanla Debora, nabi naxanla nan yi kitin sama Isirayila yamanani.

⁵ A yi dαxi tugu binla nde nan bun Rama taan nun Beteli taan tagi Efirami geya yireni. E yi na yiren xili sa a Debora Tuguna. Isirayila kaane yi sigama nen a fema kitisadeni. ⁶ Lαxαna nde, a yi Abinowan ma dii xεmεn Baraka xili, naxan yi kelixi Kedesi taani Nafatali yamanani. A yi a

fala a xa, a naxa, “Alatala yamarini ito nan fixi i ma, Isirayilaa Ala, a naxa, ‘Siga Taboro geya yireni, ε nun muxu wuli fu Nafatali bənsənni e nun Sabulon bənsənni. ⁷ N Yabin ma sofa kuntigin Sisera radinma nən i ma Kison baan dε e nun a wontorone nun a ganla, n yi e sa i sagoni.’ ” ⁸ Baraka yi a fala Debora xa, a naxa, “Xa en birin na a ra, n sigε. Koni, xa en birin mi a ra, n mi sigama.” ⁹ A yi a yabi, a naxa, “En birin sigε, koni i mi binye sətəma na yengeni, amasətə Alatala fama Sisera sadeni naxanla nan sago yi.” Debora yi keli, e nun Baraka yi siga Kedesi taani. ¹⁰ Baraka yi Sabulon bənsənni muxune nun Nafatali bənsənni muxune maxili Kedesi yi, muxu wuli fu yi bira a fəxə ra. Debora fan yetεen yi siga a fəxə ra.

¹¹ Nba, Keni kaan Xeberi bata yi keli Keni kaan bonne fεma, Musa bitanna Xobabi bənsənni, a bata yi sa a bubun ti wudi gbeen bun Saananimi yi Kedesi taan fεma.

¹² Abinowan ma dii xεmεn Sisera yi a mε a Baraka bata fa Taboro geyaan ma. ¹³ Sisera yi yengε so wontoron wure daxin kεmε solo-manaanin nun a sofane birin malan Xaroseti-Hagoyin yi, e yi siga Kison baan dε. ¹⁴ Nayi, Debora yi a fala Baraka xa, a naxa, “Keli, bayo Alatala Sisera sama nən i sagoni to. Alatala tixi i yεε ra.” Baraka yi godo Taboro geyaan ma, muxu wuli fu biraxi a fəxə ra. ¹⁵ A yi sa Sisera yengε, Alatala yi Sisera ragi Baraka yεε ra, a yi a wontorone nun a ganla birin halagi silanfanna ra. Sisera yi godo a wontoron kui, a yi a gi a sanni. ¹⁶ Baraka yi wontorone nun ganla kedi han Xaroseti-Hagoyin yi. Siseraa ganla birin yi faxa silanfanna ra, hali

muxu kedenna a mi lu.

¹⁷ Koni, Sisera yi a gi a sanni, a siga Keni kaan Xeberi a ɲaxanla Yayeli a bubuni, bayo bɔɲɛ xunbenla yi Xasori mangan Yabin nun Keni kaan Xeberi a denbayaan tagi. ¹⁸ Yayeli yi mini Sisera yɛɛ ra, a yi a fala a xa, a naxa, “N kanna, so be, so n konni, hali i mi gaxu.” A yi so a bubuni, Yayeli yi a luxun bitinganna bun. ¹⁹ A yi a fala ɲaxanla xa, a naxa, “Yandi, n ki igeni, min xɔnla n na.” A yi nɔnɔ kundin nabi, a yi a ki nɔnɔni, a mɔn yi a xunna so. ²⁰ Sisera mɔn yi a fala ɲaxanla xa, a naxa, “Siga i ya bubun dɛ ra. Xa muxuna nde fa i maxɔdin, a naxa, ‘Muxuna nde be ba?’ I xa na kanna yabi, i naxa, ‘ɛn-ɛn.’ ” ²¹ Koni, Xeberi a ɲaxanla Yayeli yi bubun wudi ralemunxina* nde tongo e nun dɛɛramana, a yi a maso a ra, a yi wudin gbangban a xunni, a sa mini bɔxɔni. Sisera xadanxin yi saxi, a xima, a yi a faxa. ²² Bayo Baraka yi Sisera sagatanma, Yayeli yi mini a ralandeni, a yi a fala a xa, a naxa, “Fa be, i xɛmɛn naxan fenma, n xa fa a yita i ra.” A yi so a konni, a sa Sisera faxaxin li saxi na, wudin sɔtixi a xunni.

²³ Na bɔxɔni, Ala yi Kanan mangan Yabin nayarabi Isirayila kaane yɛɛ ra. ²⁴ Isirayila kaane yi sɛnbɛn sɔtɔ Kanan mangan Yabin fari han e yi a raxɔri.

5

Deboraa bɛtina

* **4:21:** Bubun wudi ralemunxin sifani ito findixi tami dungin nan na naxan yi gbangbanma bɔxɔni bubun bun tiine xidi seene ra.

¹ Na bɔxɔni, Debora nun Baraka, Abinowan ma
dii xεmεn yi βetin ba e bode xɔn, e naxa,

² “Sofane yitɔnxi yεngε so xinla ma Isirayila yi,
yamaan tinxi e xa siga yεngεni,
tantunna xa fi Alatala ma!

³ ε tan mangane! ε tan kuntigine,
ε tuli mati!

N βetin bama nεn,
n βetin bama nεn Alatala xa.

N na Alatala tantunma nεn βetini, Isirayilaa Ala.

⁴ Alatala, i to keli Seyiri yi,
i to keli Edɔn yamanani,
bɔxɔn yi xuruxurun,
kundaan yi findi igen na,
tule gbeen yi fa.

⁵ Geyane yi xuruxurun Alatala yεtagi,
Sinayi geyana Alatala yεtagi,
Isirayilaa Ala.

⁶ Anataa dii xεmεn Samagara waxatini,
Yayeli waxatini,
kira gbeene bata yi rabejin,
sigatine yi sigama kiradine nan xɔn.

⁷ Taane bata yi rabejin Isirayila yi.
E yi kalaxi

han n tan Debora fa waxatin naxan yi,
n yi fa findi Isirayila kaane nga ra.

⁸ E bata yi ala gbεtεne sugandi.
Nayi, yεngεn yi keli e taane yi,
koni, yε masansan wure lefana
hanma tanban mi yi toε muxu kedenna yii
muxu wuli tonge naaninna yε Isirayila yi.”

⁹ “N bɔɓɛna Isirayila sofa kuntigine fɔxɔ ra,

e nun muxun naxanye tinxi e xa siga yengeni.

Tantunna Alatala xa!

¹⁰ E tan naxanye ε masiga tima sofali fixene fari,

ε tan naxanye dɔxi dagine ma,

ε tan naxanye sigan tima kirane xɔn,

ε tuli mati ¹¹ ige maxanle xuiin na

ige ramaradene yi.

E Alatalaa tinxinyana fe falama,

a wali fajine Isirayila kuntigine xa!

Nayi, Alatalaa yamaan bata sa dɔxɔ taane so dεene
ra.

¹² E yi a fala, e naxa,

‘Xulun, xulun!

Debora, xulun!

Xulun, xulun! I βetin ba!

Xulun! Baraka, xulun!

Abinowan ma dii xεmena,

i sa fa i ya kasorasane ra!’

¹³ Nayi, naxanye lu e nii ra,

ne yi siga kuntigine fɔxɔ ra,

Alatalaa yamaan yi e malan n fεma,

siga sofa kεndene xili ma.

¹⁴ Efirami bɔnsɔnna muxuna ndee yi fa

naxanye Amalekine nɔ.

Bunyamin bɔnsɔnna muxune fan yi biraxi i fɔxɔ
ra.

Kuntigine yi keli Makiri yi siga yengeni.

Sofa kuntigine yi fa sa keli Sabulon bɔnsɔnni.

¹⁵ Isakari kuntigine yi bira Debora fɔxɔ ra,

Isakari bɔnsɔnna muxune yi biraxi Baraka nan
fɔxɔ ra,

e godo lanbanni mafuren!

Koni, matandi gbeen yi lu Ruben bɔnsɔnni.

¹⁶ Nanfera i luxi sansanne kui

i lu xuruseene wuga xuiin name?

Matandi gbeen yi lu Ruben bənsənni.

¹⁷ Galadi kaane yi lu Yuruden baan kidi ma!

Nanfera Dan kaane luxi kunkine dexən?

Aseri kaane yi lu dəxi baan de,

e lu dəxi kunki tideni so deene ra.

¹⁸ Sabulon bənsənni muxune tan yi tin sayaan ma
yengeni,

Nafatali bənsənni muxune fan na kiini xene ma.”

¹⁹ “Mangane fa nen,

e yi yengen so.

Nayi, Kanan mangane yi yengen so Taanaki yi,

Megido ticine dexən,

koni, e mi gbeti yo tongo,

e mi sese soto yengeni.

²⁰ Sarene yi yengen so kore xənni ma,

e yi Sisera yenge e funfuni.

²¹ Kison baa igen yi en yaxune xali,

Kison baa igen naxan yi minima

xabu a fəloni.

I wekilə! En siga yengeni!

²² Nayi, soone torone xuiin yi mini,

e danguma e giye,

e tunganma alo soo senbemane.

²³ Alatalaa malekana nde yi a fala, a naxa,

‘Dangan Meroso taan xa,

e a muxune danga,

bayo e mi fa walixi Alatalaa fe ra,

e mi fa Alatalaa sofa kendene malixi.’

²⁴ Duban Yayeli xa dangu naxanle birin na

Xeberi a naxanla, Keni kaana!

Dubana a xa naxanle tagi

naxanye dəxi bubune kui!

25 Sisera bata igen maxɔdin,
a yi nɔnɔn so a yii!

A yi fɛnɛn so a yii igelengen fajin kui.

26 A yi wudi ralemunxin suxu a kɔmɛnna ra,
a yi a gbangban dɛɛramaan na a yiifanna ra,
a yi Sisera garin,
a yi a xunna sɔxɔn,
a yi a xunni koren,
a yi a yibɔ.

27 A yi bira a san bun,
a yi bira, a lu saxi a bun,
a yi bira a san bun,
a salaxun dɛnaxan yi a bira,
a lu mɛnna nin a faxa.”

28 “Sisera nga yi a yɛɛn namini banxin foye soden
na,

a yi a fala, a naxa,
‘Nanfera, a yɛngɛ so wontoron bata bu,
a mi fama?

Nanfera a wontorone bata madiganɲɛ ayi?’

29 A kuntigi ɲaxalan xaxilimane yi a yabi ito ra
hali a tan fan yɛtɛɛn yi naxan mirixi, e naxa,

30 ‘Sofane seene nan tongoxi yɛngɛni,
yanyina nde e ne nan taxunma,
sofa keden, sungutun keden hanma firin.
E dugi kɛndɛne nan tongoxi Sisera xa,
dugi fajɲi sɔxɔnxine,
kɔɛ mafilin fajɲi sɔxɔnxine Sisera xa.’ ”

31 “Alatala, a yi lan nun,
i yaxune birin xa faxa
alo Sisera faxaxi kii naxan yi.

Koni, i rafan naxanye ma
ne xa lu alo sogen na te sɛnbɛni.”

Yamanan yi lu bɔɲɛ xunbenli ɲɛɛ tonge naanin.

6

Gedeyɔn

¹ Isirayila kaane mɔn yi fe ɲaxin liga Alatala yɛɛ ra yi. Nayi, Alatala yi e sa Midiyan kaane sagoni ɲɛɛ solofere. ² Midiyan kaane yi Isirayila kaane ɲaxankata. Na yi a liga Isirayila kaane yi sa dɔxɔ geya longonne nun faranne ra. ³ Isirayila kaane na yi sansine si waxati yo yi, Midiyan kaane nun Amalekine nun sogeteden binna xuruse rabane yi sa e yɛngɛma nɛn. ⁴ E yi fa dɔxɔ Isirayila yamanani, e yi e bɔxɔn sansine birin kala siga han Gasa taani, donseen nun yɛxɛene nun ɲingene nun sofanle, e mi sese luyɛ Isirayila yi. ⁵ E nɛma yi e xuruseene nun e bubune xalɛ Isirayila yi, e yi wuyama ayi nɛn alo tuguminne, e ɲɔgɔmɛne yi wuya han e yatɛn mi kolon, e yi fama nɛn yamanani, e kalan ti.

⁶ Midiyan kaane yi Isirayila findi yiigelitɔne ra, Isirayila kaane yi e xui ramini Alatala ma. ⁷ E to e xui ramini Alatala ma lan Midiyan kaane ma, ⁸ Alatala yi nabina nde rasiga e ma. A yi a fala e xa, a naxa, “Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa: N tan nan ɛ raminixi Misiran yi, n yi ɛ ba konyiyani. ⁹ N tan nan ɛ baxi Misiran kaane nɔɔn bun, e nun naxanye birin yi ɛ ɲaxankatama, n yi e kedi ɛ yɛɛ ra, n yi e yamanan so ɛ yii. ¹⁰ N yi a fala ɛ xa, n naxa, ‘N tan nan Alatala ra, ɛ Ala. ɛ nama Amorine alane batu yamanani ɛ dɔxi dɛnaxan yi.’ Koni, ɛ mi ɛ tuli mati n na.”

¹¹ Na xanbi ra, Alatalaa malekan yi fa, a yi dɔxɔ konden bun Ofara taani, Yosa gbeen yi dɛnaxan na, Abiyeseri xabilan muxuna. A dii xɛmɛn Gedeyɔn yi murutun bɔnbɔma manpa ige baden yinla ra, alogo Midiyan kaane nama a to. ¹² Alatalaa malekan yi mini a xa, a yi a fala a xa, a naxa, “Alatala i tan sofa kɛndɛn xɔn!” ¹³ Gedeyɔn yi a yabi, a naxa, “N kannna, xa Alatala n xɔn, nanfera ito ligama nxu ra? A wanle minɛn nxu benbane naxanye fe fala nxu xa, e to yi a falama, e naxa, ‘Alatala xa mi nxu raminixi Misiran yi ba?’ Iki, Alatala bata nxu rabɛɛn, a nxu sa Midiyan kaane sagoni!”

¹⁴ Alatala yi a yɛɛ rafindi a ma, a naxa, “Sɛnbɛn naxan i ra, ɛ nun na xa siga, i sa Isirayila kaane ba Midiyan kaane yii, n tan xa mi i rasigama ba?” ¹⁵ A yi a yabi, a naxa, “N Marigina, n na Isirayila rakisima di? N xabilan naxan yi, na xurun Manase bɔnsɔnna yɛ, n tan nan mɔn dii dɔnxɛn na n baba a denbayani.” ¹⁶ Alatala yi a yabi, a naxa, “N luma nɛn i fɔxɔ ra, i yi Midiyan kaane birin faxa alo muxu kedenna.” ¹⁷ Gedeyɔn yi a yabi, a naxa, “Taxamasenna yita n na naxan a yitama a i tan nan falan tixi n xa. ¹⁸ N bata i mafan, i nama i masiga be ra han n mɔn yi fa i fɛma, n fa n ma saraxan sa i yɛtagi.” Ala yi a fala, a naxa, “N luma nɛn han i yi fa.”

¹⁹ Gedeyɔn yi sa sii diina nde faxa, a yi murutun kilo tonge saxan gan buru tetaren na. A yi suben sa sangatanna kui, a yi sube igen sa igelengenna kui, a fa e yita malekan na konden bun ma. ²⁰ Alaa malekan yi a fala a xa, a naxa, “Suben nun

buru tetaren sa gemen fari, i sube igen boxon e fari.” Gedeyon yi na liga. ²¹ Alatalaa malekan yi dunganna xunna sin suben nun buru tetarene yi gemen fari. Teen yi mini gemeni a yi suben nun buru tetaren gan. Alatalaa malekan yi tunun a ma. ²² Gedeyon yi a kolon a Alatalaa malekan nan yi a ra. Gedeyon yi gbelegbele, a naxa, “Marigina, Alatala! N bata Alatalaa malekan to n yetagi!” ²³ Alatala yi a fala a xa, a naxa, “Lu boje xunbenli, i nama gaxu, i mi fa faxama.” ²⁴ Gedeyon yi saraxa ganden nafala Alatala xa menni, a yi na xili sa a “Alatala Nan Boje Xunbenla Ra.” Na mon Ofara yi han to, Abiyeseri xabilan muxune taana.

²⁵ Na kosen yeteen na, Alatala yi a fala Gedeyon xa, a naxa, “I fafe a turaan firinden tongo naxan jee solofere a ra. I yi Baali suxure saraxa ganden kala, i fafe gbeen denaxan na. Asera gbindonna naxan a fema, i yi na rabira. ²⁶ I yi saraxa gande fanin ti Alatala xa geyani ito xuntagi, i ya Ala. I yi turaan tongo, i teen so Asera gbindonna ra, i naxan nabiraxi, i yi turaan suben sa teeni, a ba saraxan na.” ²⁷ Gedeyon yi muxu fu tongo walikene ye, Alatala naxan falaxi, a yi na liga. Koni, bayo a yi gaxuxi a fafe a denbayaan yee ra e nun taan muxune, a mi tin a lige yanyin na, fo kosen na. ²⁸ Taan muxune to keli xotanni, e yi a to Baali suxure saraxa ganden kalaxi, Asera gbindonna mi na naxan yi tixi a fema, turaan firinden fan bata yi ba saraxa gan daxin na saraxa ganden fari, denaxan ti. ²⁹ E yi a fala e bode xa, e naxa, “Nde ito ligaxi?” E yi maxadinna ti, e fe xanfenna ti. E yi a fala e xa, e naxa, “Yosaa dii xemen Gedeyon

nan a ligaxi.” ³⁰ Nayi, taan muxune yi a fala Yosa xa, e naxa, “I ya dii xεmεn namini, nxu xa a faxa, bayo a bata Baali suxure kiden nabira, a yi Asera gbindonna rabira naxan yi tixi a fεma.” ³¹ Muxun naxanye yi tixi Yosa fεma, a yi ne yabi, a naxa, “E tan nan Baali malima ba? Naxan yo na Baali mali, na kanna faxama nεn benun xεtεn. Xa ala nan Baali ra, a xa a yeτε mali, bayo a batuden bata rabira.” ³² Na lεxεni, e yi Gedeyεn xili sa a Yerubali, e naxa, “Baali yeτεεn xa a yeηγε.” E na fala nεn bayo a bata Baali kiden nabira.*

Gedeyεn yi Ala maxandi

³³ Midiyan kaane nun Amalekine nun sogeteden binna xuruse rabane birin yi e malan, e gidi Yurudεn baan kidi ma, e sa e malan Yeεεreli lanbanni. ³⁴ Alatalaa Nii Sariηanxin yi godo Gedeyεn ma, a yi xεtaan fe, Abiyeleri xabilan yi fa, e bira a fεxε ra. ³⁵ A yi xεrane rasiga Manase yamanan birin yi, alogo na muxune fan xa fa a fεxε ra. A mεn yi xεrane rasiga Aseri nun Sabulon nun Nafatali yamanane yi, ne fan muxune yi siga e ralandeni.

³⁶ Gedeyεn yi a fala Ala xa, a naxa, “I waxi Isirayila rakisi feni n tan nan xεn, alo i a falaxi kii naxan yi.” ³⁷ Awa, n xa yeεεε kidi xabe daxina nde sa lonna ma. Xa xiila sa kidin nan tun na, bεxεn yi lu xaraxi, nayi n na a kolonma nεn a i Isirayila rakisima nεn n xεn, alo i a falaxi kii naxan yi.” ³⁸ A yi na liga. Na xεtεn bode, a yi keli xεtεn, a yi kidini bundu, xiila naxan mini kidini, igelengenna ye keden. ³⁹ Gedeyεn yi a fala Ala xa, a naxa, “I nama

* **6:32:** Yerubali, e kon xuini, na bunna nεεn fa fala, “Baali xa a yeηγε.”

xɔlɔ n ma, koni n mɔn waxi a kolon feni kidin nan xɔn. Iki, kidin xa lu yixaraxi, xiila yi bɔxɔni kun.”
⁴⁰ Ala mɔn yi na liga na kɔɛɛn na. Kidin gbansanna yi lu yixaraxi, bɔxɔn yi yikun.

7

Gedeyɔn yi Midiyan kaane nɔ

¹ Gedeyɔn naxan mɔn yi xili Yerubali, na nun yamaan naxan birin yi a fɔxɔ ra, e birin yi keli xɔtɔn xɔtɔn, e sa e malan Harodi tigin yireni. Midiyan kaane yi malanxi kɔmɛnna ma lanbanni Morɛ geyaan dɛxɔn. ² Alatala yi a fala Gedeyɔn xa, a naxa, “I ya muxune wuya. Na ma, n mi waxi Midiyan kaane sa feni i sagoni, xanamu Isirayila kaane e yetɛ matɔxɔma nɛn, e naxa, ‘Nxu tan nan nxu yetɛ rakisixi.’ ³ Nayi, sa ito fala i ya yamaan xa, i naxa, ‘Xa naxan gaxuxi, a xuruxurunma, na kanna xa xɛtɛ, a keli Galadi geyani keden na.’ ” Muxu wuli mɔxɔɔnɛn nun firin yi xɛtɛ, a yi lu muxu wuli fu ma.

⁴ Alatala yi a fala Gedeyɔn xa, a naxa, “Yamaan mɔn gbo. E xali igen dɛ, n xa sa muxune sugandi i xa mɛnni, n na naxanye yita i ra, ɛ nun ne yi siga. N na a fala naxan yo ma a nama siga, hali na kanna mi siga i fɔxɔ ra.” ⁵ Nayi, Gedeyɔn yi yamaan xali baan dɛ. Alatala yi a fala Gedeyɔn xa mɛnni, a naxa, “Naxanye birin e felenma igen ma, e yi e min alo barena, ne lu e danna, naxanye birin e xinbi sinma e yi e min, i yi ne fan lu e danna.” ⁶ Muxu kɛmɛ saxan yi e min e yiine ra, yamaan dɔnxɛn yi e xinbi sin, e yi e min. ⁷ Alatala yi a fala Gedeyɔn xa, a naxa, “N na ɛ rakisima na muxu kɛmɛ saxanne nan xɔn naxanye e minxi e yiine ra, n yi Midiyan

kaane sa i sagoni. Muxu dɔnxɛne xa siga e konne yi.” ⁸ Gedeyɔn yi Isirayila muxu dɔnxɛne fandane nun e xɔtane ba e yi, a yi e rasiga e konne yi. Koni, a yi na muxu kɛmɛ saxanne lu a fɛma.

Midiyan kaane yi malanxi e labe ra nɛn.

⁹ Alatala yi a fala Gedeyɔn xa na kɔɛɛn na, a naxa, “Keli, i godo gali malandeni, bayo n na a sama nɛn i sagoni. ¹⁰ Xa i gaxu gode, ɛ nun i ya walikɛɛn Pura xa siga gali malandeni. ¹¹ I yi i tuli mati e ra. Na xanbi ra, i wɛkilɛma nɛn, i sa e yɛngɛ.” Nayi, e nun a walikɛɛn Pura yi siga han daaxaden so dɛɛn na. ¹² Midiyan kaane nun Amalɛkine nun sogeteden binna xuruse rabane bata yi e malan lanbanni, e wuya alo tuguminne, e ɲɔgɔmɛne yi wuya alo ɲɛmɛnsinna fɔxɔ igen dɛ. ¹³ Gedeyɔn yi fa, a yi xɛmɛna nde xuiin mɛ xiyeɛn yɛbɛ a lanfaan xa, a naxa, “N funde burun nan toxi a firifirɛ Midiyan kaane daaxaden tagi xiyeɛni, a yi fa han a fa din bubun na, bubun yi maxɛtɛ, a bira.” ¹⁴ A lanfaan yi a yabi, a naxa, “Gedeyɔn ma yɛngɛn nan na ra, Yosaa dii xɛmɛna, Isirayila kaana. Ala bata Midiyan kaane sa a sagoni e nun gali malanden birin.” ¹⁵ Gedeyɔn to na xiyeɛn nun a bunna ramɛ, a yi Ala batu, a yi xɛtɛ Isirayila kaane gali daaxadeni, a naxa, “Ɛ keli, bayo Alatala bata Midiyan kaane gali daaxaden sa en sagoni.”

¹⁶ A yi na muxu kɛmɛ saxanne yitaxun dɔxɔde saxanna ra, a yi xɔtane so e birin yii e nun fɛɲɛ yigenle nun xayɛ xidi dɛgɛne, fɛɲɛn sa soma nax- anye xun na. ¹⁷ A yi a fala e xa, a naxa, “Ɛ yɛɛn tima n na nɛn, n na naxan liga, ɛ fan yi na liga. N nɛɛn fa ganla daaxaden li tun, n na naxan liga, ɛ na

liga. ¹⁸ N na xɔtaan fe waxatin naxan yi, muxun naxanye birin n fɔxɔ ra, ne birin yi xɔtaan fe ganla daaxaden nabilinni, ε sɔnxɔ, ε naxa, ‘Nxu yɛngɛn soma Alatala nun Gedeyɔn nan xa!’ ”

¹⁹ Muxu kɛmɛn naxanye lu Gedeyɔn fɛma, e nun ne yi maso gali daaxaden na kɔɛ tagini, kantan tine masara waxatini. E yi xɔtane fe, fɛɲɛn naxanye yi e yii, e yi ne yibɔ. ²⁰ Muxu kɛmɛ saxanne birin yi xɔtane fe daaxaden nabilinni, e yi fɛɲɛne yibɔ, e yi xayɛ xidi dɛgɛne suxu e kɔmɛnne ra, xɔtane e yiifanne yi alogo e xa e fe, e yi sɔnxɔ, e naxa, “Nxu yɛngɛn soma Alatala nun Gedeyɔn nan xa!” ²¹ E birin yi lu e funfuni gali malanden nabilinni, gali malanden muxune birin yi e gi fɔlɔ, e gbelegbele, e yi e gi. ²² Nayi, muxu kɛmɛ saxanne birin yi xɔtane fe, Alatala yi muxune radin e bode ma gali daaxadeni, e yi e bode yɛngɛ. Midiyan kaane yi e gi Beti-Sita taani, Serera taan binni, siga han Abeli-Mehola taani, Tabata taan dɛxɔn.

²³ Isirayila kaane yi e malan, Nafatali kaane nun Aseri kaane nun Manase kaane birin yi Midiyan kaane sagatan. ²⁴ Gedeyɔn yi xɛrane rasiga Efirami geya yiren birin yi a faladeni, a naxa, “Ɛ godo Midiyan kaane ralandeni, ε yi kiraan suxu Midiyan kaane yɛɛ ra keli baan dɛ siga han Beti-Bara.” Efirami kaane yi e malan e yi Yurudɛn baan xɔnna birin suxu siga han Beti-Bara. ²⁵ E yi Midiyan kaane kuntigi firinne suxu, Orebi nun Sebi, e yi Orebi faxa Orebi Gɛmɛn fari, e yi Sebi faxa Sebi a Manpa Ige Badeni. E mɔn yi lu Midiyan kaane sagatanɲɛ. E yi siga Orebi nun Sebi xunne ra Gedeyɔn xɔn Yurudɛn baan kidi ma.

8

Efirami kaane yi xəlɔ

¹ Efirami kaane yi a fala Gedeyɔn xa, e naxa, “Nanfera i ito ligaxi nxu ra? Nanfera i mi nxu xilixi Midiyan kaane yengɛdeni?” E yi a mafala.

² A yi e yabi, a naxa, “N nanse ligaxi naxan maliga ɛ kewanle ra? Bogi seen naxanye luxi bɔxɔne yi Efirami bɔnsɔnna muxune xa, na mi gbo dangu Abiyeseri xabilan muxune se xabane birin na ba?”

³ Ala bata yi Midiyan kaane kuntigine Orebi nun Sebi sa ɛ sagoni. N nɔɛ nanse ligɛ nayi naxan dangu ɛ gbeen na?” Gedeyɔn to na fala Efirami kaane xa, nde yi ba e xəlɔn na.

Gedeyɔn Yurudɛn baan kidi ma

⁴ Gedeyɔn nun a fɔxɔrabira muxu kɛmɛ saxanne to Yurudɛn baan li, e yi baani gidi, e bata yi xadan, koni e mɔn yi lu sagatanna tiyɛ. ⁵ A yi a fala Sukɔti kaane xa, a naxa, “N bata ɛ mafan ɛ donseen so yamaan yii naxan biraxi n fɔxɔ ra, amasɔtɔ e xadanxi, anu n mɔn Midiyan mangane sagatanma Sebaxa nun Salamuna.”

⁶ Sukɔti kuntigine yi a yabi, e naxa, “Sebaxa nun Salamuna bata sa i sagoni ba? Nxu xa donseen so i ya ganla yii nanfera?”

⁷ Nayi, Gedeyɔn yi e yabi, a naxa, “Nba, Alatala na Sebaxa nun Salamuna sa n sagoni waxatin naxan yi, n na ɛ jaxankatama nɛn tonbonna wudi yii jali kanne ra.”

⁸ A keli mɛnni, a siga Penuyɛli taani, a sa na maxandi kedenna ti Penuyɛli kaane fan ma. Penuyɛli kaane yi a yabi alo Sukɔti kaane a yabi kii naxan yi. ⁹ A fan yi a fala Penuyɛli kaane xa, a naxa, “N na nɔɔn sɔtɔ yengɛni, n xɛtɛ, n na ɛ taan sanganso makantanxin nabirama nɛn.”

¹⁰ Sebaxa nun Salamuna nun e ganla yi Karakoro taani, fə muxu wuli fu nun suulun jəxən. Ne nan tun yi fa luxi sogeteden binna xuruse rabane sofa ganla ra. Bayo, muxu wuli keme məxəje bata yi faxa e ra yengeni. ¹¹ Gedeyən yi siga xuruse rabane kiraan xən, Nobaya taan nun Yogboha taan sogeteden binni, a yi na sofa ganla ratereña, a yi e yenge. ¹² Sebaxa nun Salamuna yi e gi. Gedeyən yi e sagatan, a Midiyan kaane manga firinne suxu, sofa ganla birin yi xuya ayi.

¹³ Yosaa dii xemen Gedeyən yi fa sa keli yengeni mini Xeresi geya ma kiraan xən. ¹⁴ A Sukəti banxulanna nde suxu, a yi a maxədin, na yi Sukəti kuntigine nun fonne xinle sebe, muxu tonge solofere muxu solofere. ¹⁵ Na xanbi ra, a fa Sukəti kaane fema, a naxa, “E n konbi naxanye fe ra, e naxa, ‘Sebaxa nun Salamuna bata sa i sagoni ba? Nxu xa donseen so i ya muxu xadanxine yii nanfera?’ Nba, iki, Sebaxa nun Salamuna ni i ra.” ¹⁶ Nayi, a yi Sukəti taan fonne suxu, a siga e ra tonbonni. A sa e bənbə wudi yii mapalixine ra, a Sukəti kaane kewanla saran e ra. ¹⁷ A mən yi Penuyeli taan sanganso makantanxin nabira, a yi taan muxune faxa.

¹⁸ Na xanbi ra, Gedeyən yi a fala Sebaxa nun Salamuna xa, a naxa, “E muxun naxanye faxa Taboro yi, ne yi di?” E yi a yabi, e naxa, “E yi luxi nen alo i tan, e birin yi maligaxi manga diine nan na.” ¹⁹ A yi a fala, a naxa, “Ngaxakedenne nan yi e ra, ngaa diine. N bata n kəlbə habadan Alatala yi. Xa e yi e lu e nii ra nun, n mi yi e faxama nun.”

²⁰ A yi a fala a dii singen Yeteri xa, a naxa, “Keli,

i yi itoe faxa!” Koni Yeteri mi a silanfanna botin, amasoto a yi gaxuxi, bayo banxulanna nan mon yi a ra. ²¹ Sebaxa nun Salamuna yi a fala Gedeyon xa, e naxa, “I tan yeteen xa keli, i yi nxu faxa! Bayo ‘xemen nan tun na lige.’ ” Nayi, Gedeyon yi keli, a yi Sebaxa nun Salamuna faxa. Se fajin naxanye yi e jogomene fari, a yi ne fan tongo.

Gedeyon faxa fena

²² Isirayila kaane yi a fala Gedeyon xa, e naxa, “Lu nxu xun na e nun i ya diin nun i mamanan-denna, bayo i bata nxu rakisi Midiyan kaane ma.”

²³ Gedeyon yi a fala e xa, a naxa, “N mi luyee xun na, n mi n ma diin luyee xun na. Alatala nan luma e xun na.”

²⁴ Gedeyon mon yi a fala e xa, a naxa, “N waxi sena nde maxodin feni e ra. E birin xa tunlaso keden keden so n yii e se tongoxine yi yengeni.”

Tunlaso xema daxine nan yi Midiyan kaane tunle ra, bayo Sumayila bansonna muxune nan yi e ra.

²⁵ E yi a yabi, e naxa, “N xu e fiye i ma nen.” E yi dugini sa boxoni, e birin yi tunlaso keden keden woli dugin fari e naxan tongo yengeni. ²⁶ Tunlaso xema

daxine binyen yi sigee han kilo maxone, Gedeyon naxan maxodin. A mon yi jereene nun se fajine soto e nun Midiyan kaane mangane dugi fajine nun koe filin fajin naxanye yi e jogomene koe.

²⁷ Gedeyon yi na xemaan nafala saraxarali do-mana nde ra, a yi a lu Ofara taani. Isirayila kaane birin yi fama menna nin na batudeni naxan yi luxi alo yalunyana Ala yetagi,* na yi findi maratantan

* **8:27:** Na luxi nen alo yalunyana Ala yee ra yi bayo Ala waxi nen a yamaan xa tinxin a xa alo naxanla lan a xa tinxin a xemen xa kii naxan yi.

seen na Gedeyɔn nun a denbayaan xa.

²⁸ Midiyan kaane yi yarabi Isirayila kaane yεε ra, e mi fa e xunna rakeli sɔnɔn. Yamanan yi lu bɔɲε xunbenli ɲεε tonge naanin Gedeyɔn ma siimayaan birin yi.

²⁹ Yosaa dii xεmεn Yerubali yi xεtε, a dɔxɔ a konni. ³⁰ Gedeyɔn dii tonge solofere nan sɔtɔ, bayo ɲaxalan wuyaxi nan yi a yii. ³¹ A konyi ɲaxanla† naxan yi Siken taani, na fan yi dii keden sɔtɔ a xa, a yi na diin xili sa Abimeleki. ³² Yosaa dii xεmεn Gedeyɔn faxa foriya faɲin nin, e yi a maluxun a fafe Yowasa gaburun na Ofara taani, dεnaxan yi findixi Abiyeseri xabilan gbeen na.

³³ Gedeyɔn to faxa, Isirayila kaane mɔn yi Ala yanfa Baali suxurene xɔn naxan yi luxi alo yalun-yana Ala yεtagi, e yi Baali-Beriti findi e ala ra. ³⁴ Isirayila kaane mi bira Alatala fɔxɔ ra, e Ala naxan e ba e yaxune yii naxanye yi e rabilinxi. ³⁵ E mi hinanna yita Gedeyɔn ma denbayaan na naxan mɔn xili Yerubali, hali a to fe faɲi wuyaxi raba Isirayila xa.

9

Abimeleki yi findi mangan na

¹ Yerubali a dii xεmεna Abimeleki yi siga Siken taani a nga xunyεn nun a xabilan muxune birin fεma, a yi a fala e xa, a naxa, ² “N bata ε mafan, ε sa a fala Siken taan fonne birin xa, ε naxa, ‘E waxi nεn Yerubali a dii tonge solofere birin xa findi mangan na ε xunna ba, hanma muxu keden?’ E xa

† **8:31:** Konyi ɲaxanle sariyan sεbεxi Xɔrɔyaan 21.7-11 kui. Konyin na a ra naxan sɔtɔxi a ɲaxanla ra.

a kolon a ε xabilan muxuna nde nan n na.”³ A nga xunyεne yi a falane birin nali Siken fonne ma, e yi tin birε Abimeleki fɔxɔ ra, bayo e xabilan muxuna nde nan yi a ra.⁴ E Baali-Beriti batu banxin gbeti gbanan tonge solofere so a yii. Abimeleki yi fuyantenne nun mafu tiine saran na gbetin na, e bira a fɔxɔ ra.⁵ A yi siga a fafe a banxini Ofara taani, a yi a tadane nun a xunyεne faxa, Yerubali a dii tonge soloferene birin gεmε kedenna fari. Yerubali a dii dɔnxεn Yotami nan tun lu, amasɔtɔ na bata yi a luxun.⁶ Siken kaane nun Beti-Milo kaane birin yi e malan wudi gbeen dεxɔn gεmεn dεxɔn naxan dɔxi Siken yi. E yi sa Abimeleki dɔxɔ mangan na mɛnni.

Yotami a sandana

⁷ Yotami yi na mε. A yi sa ti Garisimi geyaan xuntagi, a gbelegbele, a naxa, “Siken fonne, ε tuli mati n na, xa ε waxi Ala xa ε ramε.⁸ Lɔxɔna nde, wudine siga nεn a e xa sa e mangan dɔxɔ. E yi a fala Oliwi bili gbeen xa, e naxa, ‘Findi nxɔ mangan na.’⁹ Koni, Oliwi bili gbeen yi e yabi, a naxa, ‘N xa n mε n turen na ba, naxan nafan Ala nun muxune ma, n sa dɔxɔ wudin bonne xun na?’¹⁰ Nayi, wudine yi a fala xɔdε binla xa, e naxa, ‘Fa, i fa dɔxɔ nxu xun na.’¹¹ Koni, xɔdε binla yi e yabi, a naxa, ‘N xa n mε n naxunna nun n bogi faɲin na, n sa dɔxɔ wudin bonne xun na?’¹² Nayi, wudine yi a fala manpa binla xa,* e naxa, ‘Fa, i fa dɔxɔ nxu xun na.’¹³ Koni, manpa binla yi e yabi, a naxa, ‘N xa n mε n igen na naxan findixi Ala nun muxune rasεwa

* **9:12:** Wudi binla nde na yi, mɛn kaane naxanye sima, e yi naxanye bogi yitɔnma alo manpana e gbee kiini.

seen na, n sa dɔxɔ wudin bonne xun na?’ ¹⁴ Nayi, wudine birin yi a fala kɔɔn xa, e naxa, ‘Fa, i fa dɔxɔ nxu xun na.’ ¹⁵ Kɔɔn yi wudine yabi, a naxa, ‘Xa ε waxi n dɔxɔ feni mangan na ε xun na, ε fa girindin n nininna ra. Xanamu, tɛɛn minima nɛn kɔɔni a yi Liban warine gan.’ ”

¹⁶ “Nba, ε Abimeleki dɔxi mangan na lannayaan nun fɛtareyaan nin ba? ε fan nɛn Yerubali nun a denbayaan na ba? ε a wali faji kolonxi ba? ¹⁷ N fafe yɛngɛn so nɛn ε xa, a yi lu sayaan dɛ, a yi ε ba Midiyan kaane yii. ¹⁸ ε tan bata keli n fafe a denbayaan xili ma to, ε yi a dii tonge soloferene faxa gɛmɛ kedenna fari, ε yi a konyi gilɛna dii xɛmɛna Abimeleki dɔxɔ mangan na Siken kaane xun na, bayo ε ngaxakedenna nan a ra. ¹⁹ Xa ε lannayaan nan ligan Yerubali nun a denbayaan na to fɛtareyani, Abimeleki xa findi ε sɛwan na, ε fan yi findi a sɛwan na. ²⁰ Xanamu, tɛɛn xa mini Abimeleki yi, a yi Siken kaane gan e nun Beti-Milo kaane, tɛɛn yi mini Siken nun Beti-Milo kaane yi, a yi Abimeleki gan!” ²¹ Na xanbi ra, Yotami yi a gi, a siga Beri taani, a sa lu dɛnaxan yi, a yi a masiga a tada Abimeleki ra.

Siken kaane yi murutɛ

²² Abimeleki yi lu mangayani Isirayila xun na jɛɛ saxan. ²³ Nayi, Ala yi xaxili jaxin naso Abimeleki nun Siken kaane tagi, Siken kaane yi Abimeleki yanfa. ²⁴ E fe jaxin naxan liga Yerubali a dii tonge soloferene ra, na yi xɛtɛ e ma, e faxa feen goronna yi lu e ngaxakedenna Abimeleki xun ma naxan e faxa, e nun Siken kaane, naxanye a mali a tadane nun a xunyɛne faxa. ²⁵ Siken kaane

yi muxune ti geyane fari a xili ma, na muxune yi sigatine goronne birin bama nen e yii kira yi. Abimeleki yi na me.

²⁶ Loxona nde, Ebedi a dii xemen Gaala nun a tadane yi fa Siken taani. Siken kaane yi e lan-nayaan sa a yi. ²⁷ E yi siga e manpa bili nakone yi, e yi sa e manpa bogine bolon, e yijaxaxaxan naba. E yi so e gbee ala batu banxin kui, e yi donseen don, e yi e min, e yi lu Abimeleki dangε. ²⁸ Ebedi a dii xemen Gaala yi a fala, a naxa, “Nde Abimeleki ra, nde Siken kaane ra naxan a ligε en xa wali Abimeleki xa? Yerubali a dii xemen xa mi a ra ba? A yamana kanna xa mi Sebulu ra ba? E bira Xamori xabilan muxune foxo ra, bayo Xamori nan Siken masεgexi. En walima Abimeleki xa nanfera? ²⁹ Xa n tan nan yi Siken kaane xun na nun, n yi Abimeleki kedima nen. N yi a falama nen Abimeleki xa, n naxa, ‘I ya ganla fari sa, en yengε.’”

³⁰ Ebedi a dii xemen Gaala naxan falaxi, yamana kanna Sebulu yi na me, a yi xolo. ³¹ A yi xerane rasiga wundoni Abimeleki ma a faladeni a xa, a naxa, “Ebedi a dii xemen Gaala nun a ngaxakedenne bata fa Siken yi, e taan muxune radinma i xili ma. ³² Nayi, keli kosen na, e nun yamaan naxan i foxo ra, ε sa ε luxun burunna ra. ³³ Xotanni, sogan na te, i fan yi keli, i yi taan yengε. Gaala nun a muxune na mini ε xili ma, naxan na i kenen, i na liga e ra.”

³⁴ Abimeleki yi keli kosen na e nun yamaan naxan birin yi a foxo ra, e sa e luxun Siken dexon, e yitaxunxi doxode naanin. ³⁵ Ebedi a dii xemen Gaala yi mini, a ti taan so den na. Nayi, Abimeleki

nun a yamaan yi mini e luxundene yi. ³⁶ Gaala to yamaan to, a yi a fala Sebulu xa, a naxa, “Yamaan godoma keli geyane ma.” Sebulu yi a yabi, a naxa, “Geyane nininne na a ra, muxune mi a ra.” ³⁷ Gaala mən yi falan tongo, a naxa, “Yamana nde yati godomatəən na a ra geyane ma, ganla bonna fama sa keli yiimato wudi gbeen kiraan binni.” ³⁸ Sebulu yi a yabi, a naxa, “I ya fala naxumene minen, i tan naxan yi a falama, i naxa, ‘Nde Abimeleki ra, alogo en xa wali a xa?’ I mi muxuni itoe xan naxaxu ba? Nba, siga, i sa yengen so!” ³⁹ Gaala yi ti Siken kaane yee ra, a siga Abimeleki yengedeni. ⁴⁰ Abimeleki yi a kedi, muxu wuyaxi maxələxin yi lu taan so deen na. ⁴¹ Abimeleki yi sa ti Aruma taani. Sebulu yi Gaala nun a gaxakedenne kedi Siken taani.

⁴² Na xətən bode, Siken kaane yi mini, e siga e xeeəne ma. Abimeleki yi na me. ⁴³ Nayi, a yi a ganla tongo, a yi a yitaxun dəxəde saxanna ra, e yi e luxun burunna ra. A to muxune to mine taani, a yi e yenge. ⁴⁴ Abimeleki nun ganla dəxəde keden yi keli e yi e malan taan so deen na, ganla dəxəde firin yi xee ma kaane yenge, e yi e birin faxa. ⁴⁵ Yanyin birin na, Abimeleki taan yengeəma han a yi a nə, a yi taan muxune faxa. A yi taan kala, a yi fəxən xuya na yiren birin yi. ⁴⁶ Na xibarun to sa Siken sanganso makantanxin muxune li, e yi sa e malan Beriti ala batu banxin yire makantanxini. ⁴⁷ Abimeleki to na me a ne birin bata e malan, ⁴⁸ a yi te Salamən geyaan fari, e nun yamaan naxan birin yi a fəxə ra. Abimeleki yi bunbin tongo, a yi wudi yiina nde sege, a yi a sa a kəeen ma. Na xanbi

ra, yamaan naxan yi a fɔxɔ ra, a yi a fala ne xa, a naxa, “N naxan ligaxi ε bata na to, ε fan xa na liga mafuren!” ⁴⁹ Yamaan birin yi wudi yiine sege, e bira Abimeleki fɔxɔ ra. E sa wudi yiine malan yire makantanxin xɔn, e yi a gan, e nun seen naxanye birin yi a kui. E yi Siken sanganso makantanxin muxune birin faxa, muxu wuli keden, xemene nun naxanle.

Abimeleki faxa fena

⁵⁰ Abimeleki yi siga Tebesi taan xili ma. A yi Tebesi kaane yenge, a yi e na. ⁵¹ Sanganso makantanxina nde yi taa tagini, xemene nun naxanle e gi, e sa e malan denaxan yi, e nun taan muxune birin, e yi na balan e xun ma, e te a xuntagi. ⁵² Abimeleki yi fa na yire makantanxin yengedeni, a yi a maso den na, alogo a xa teen so banxin na. ⁵³ Nayi, naxanla nde yi se din gemε gbeen sin Abimeleki xunni, a yi a xunni bɔ. ⁵⁴ Banxulanna naxan yi a yenge so seene maxalima, Abimeleki yi a fala na xa mafuren, a naxa, “I ya silanfanna botin, i yi n faxa, alogo muxune nama a fala, e naxa, ‘Naxanla nan a faxaxi.’ ” Banxulanna yi a sɔxɔn, a yi faxa. ⁵⁵ Isirayila kaane to a to a Abimeleki bata faxa, e birin yi xete e konne yi.

⁵⁶ Nayi, Ala yi Abimeleki saran a fe naxine ra, a naxan liga a fafe ra, a yi a dii tonge soloferene faxa. ⁵⁷ Ala yi Siken kaane saran e fe xɔsixine birin na. Yerubali a dii xemen Yotami a dangan yi e suxu.

10

Kitisaan Tola

¹ Abimeleki faxa xanbini, Isakari bənsəna muxuna nde Puwaa dii xəmən Tola, Dodo mamanan-denna yi keli a xa Isirayila rakisi. A yi dəxi Samiri taani Efirami geya yireni. ² A yi findi Isirayila kitisaan na jεε məxəjən nun saxan. A yi faxa, e yi a maluxun Samiri yi.

Kitisaan Yayiri

³ Tola dangu xanbini, Galadi kaan Yayiri yi ti a jəxəni. A yi findi Isirayila kitisaan na jεε məxəjən nun firin. ⁴ Dii xεmε tonge saxan nan yi a yii, naxanye yi e masiga tima sofali tonge saxan fari, e yi dəxi taa tonge saxan nin Galadi yamanani, dənaxanye mən xili Yayiri taane han to. ⁵ Yayiri yi faxa, e yi a maluxun Kamon yi.

Kitisaan Yefeta

⁶ Naxan jaxu Alatala yεε ra yi, Isirayila kaane mən yi na liga. E yi Baali sawurane nun Asitarate suxurene batu, e nun Arami kaane nun Sidən kaane nun Moyaba kaane nun Amonine nun Filisitine alane. E yi e mε Alatala ra, e mi fa a batu sənən. ⁷ Alatala yi xələ Isirayila kaane ma, a yi e sa Filisitine nun Amonine sagoni. ⁸ E yi fələ Isirayila kaane jaxankatε na jεεn na han jεε fu nun solo-masεε, e yi Isirayila kaane birin tərə naxanye yi dəxi Yurudən mεrəmərən sogeteden binni Galadi yi Amorine yamanani. ⁹ Amonine fan yi Yurudən baan gidi Yuda bənsəna muxune nun Bunyamin bənsəna muxune nun Efirami bənsəna muxune xili ma. Isirayila kaane birin yi jaxankata han. ¹⁰ Nayi, Isirayila kaane yi Alatala maxandi, e naxa, “Nxu bata yulubin liga, bayo nxu bata nxu mε nxə Ala ra, nxu yi Baali sawurane batu.” ¹¹ Alatala yi

a fala Isirayila kaane xa, a naxa, “Misiran kaane nun Amorine nun Amonine nun Filisitine ¹² nun Sidon kaane nun Amalekine nun Mayon kaane to ε naxankata, ε to n mafan, n mi yi ε rakisi ba? ¹³ Koni, ε yi ε me n na, ε yi ala gbεtεne batu. Na ma, n mi ε rakise mumε! ¹⁴ E siga, ε bata seen naxanye yate ε alane ra, ε sa ne mafan, ne xa ε rakisi ε naxankatani.” ¹⁵ Isirayila kaane yi Alatala yabi, e naxa, “Nxu bata yulubin tongo. Naxan na i kenεn, na liga nxu ra, koni, yandi, tin, i xa nxu rakisi to!” ¹⁶ E yi ala xεne ba e tagi, e yi Alatala batu. Na ma, Ala yi kininkinin Isirayila kaa naxankataxine ma. ¹⁷ Amonine yi sa e malan daaxadeni Galadi yi, Isirayila kaane yi sa e malan daaxadeni Misipa yi. ¹⁸ Nayi, yamaan nun Galadi kuntigine yi a fala e bode xa, e naxa, “Nde singe Amonine yεngε fole? Naxan na na liga, na kanna findima nen Galadi kaane mangan na.”

11

Kitisaan Yefeta

¹ Sofa kenden nan yi Galadi kaan Yefeta ra. Yalunden nan yi a nga ra, a fafe yi xili nen Galadi. ² Galadi a naxanla dii xεmene bari a xa nen. Na naxanla diine to gbo, e yi Yefeta kedi, e naxa, “I mi nxu fafe keεn se sɔtɔma, bayo naxalan gbεtε nan ma dii i tan na.” ³ Nayi, Yefeta yi a gi a ngaxakedenne bun, a yi siga Tobo yamanani. Fuyantenna ndee yi e malan Yefeta fema, e yi bira a fɔxɔ ra. ⁴ Waxatidi to dangu, Amonine yi Isirayila kaane yεngε. ⁵ Na ma, Galadi fonne yi siga Yefeta fendeni Tobo yamanani. ⁶ E yi a fala Yefeta xa, e naxa, “Fa,

i fa findi nxɔ mangan na, en yi Amonine yɛngɛ.”
 7 Yefeta yi Galadi fonne yabi, a naxa, “Ɛ tan xa mi n naɲaxu ba, ɛ yi n kedi n fafe konni? Nanfera ɛ fama n fɔxɔ ra iki a ɛ kɔntɔfilixi?”

8 Galadi fonne yi a fala Yefeta xa, e naxa, “Nxu faxi i fɛma na nan yatigi ra, alogo en birin xa siga, i sa Amonine yɛngɛ, i findi nxɔ mangan na, e nun Galadi kaane birin.” 9 Yefeta yi Galadi fonne yabi, a naxa, “Xa en birin siga Amonine yɛngɛdeni, Alatala yi sa e sa n sagoni, n tan nan findima ɛ mangan na na yi.” 10 Galadi fonne yi Yefeta yabi, e naxa, “Alatala nan en seren na! Nxu na ligama nɛn.” 11 Yefeta yi bira Galadi fonne fɔxɔ ra, e yi siga. Yamaan yi a findi sofa kuntigin na. Yefeta mɔn yi xɛtɛ falane birin ma Alatala yɛtagi Misipa yi.

Yefeta yi xɛrane rasiga

12 Yefeta yi xɛrane rasiga a faladeni Amonine mangan xa, a naxa, “Nanse xɔli i ma nxu xa, i to fama nxɔ yamanan yɛngɛdeni?” 13 Amonine mangan yi Yefeta yabi, a naxa, “Isirayila kaane to mini Misiran yi konyiyani, e yi n ma bɔxɔn tongo, keli Arinon baan ma siga Yaboko xuden ma han Yurudɛn baana. Iki, ɛ ne raxɛtɛ nxu ma bɔɲɛ xunbenli.”

14 Yefeta mɔn yi xɛrane rasiga a faladeni Amonine mangan xa, a naxa, 15 “Isirayila kaane mi Moyaba bɔxɔn tongoxi, e mi Amonine yamanan tongoxi. 16 E to yi kelima Misiran yi waxatin naxan yi, e mini tonbon yiren nin siga han Gbala Baana siga Kadesi yi. 17 Nayi, Isirayila kaane yi xɛrane rasiga a faladeni Edɔn mangan xa, e naxa, “Tin nxu

xa dangu i ya yamanani.’ Koni, Edɔn mangan mi tin. A fan yi xɛrane rasiga Moyaba mangan ma, na fan yi tondi, Isirayila kaane yi lu Kadesi yi. ¹⁸ Na xanbi ra, e yi siga tonbon kiraan xɔn. E yi Edɔn nun Moyaba yamanane mabilin, e sa lu Arinon baan dɛxɔn, e mi so Moyaba yamanani, bayo Arinon yi findixi Moyaba danna nan na. ¹⁹ Isirayila kaane yi xɛrane rasiga Amorine mangan Sixɔn ma naxan yi mangayani Xɛsibɔn taani. Isirayila kaane yi a fala a xa, e naxa, ‘A lu nxu xa dangu i ya yamanani siga nxɔ yamanani.’ ²⁰ Koni, Sixɔn mi tin, a yi a ganla birin malan yɛngɛ so xinla ma, e yi sa e malan Yahasi yi, e sa Isirayila kaane yɛngɛ. ²¹ Alatala, Isirayilaa Ala yi Sixɔn nun a ganla birin sa Isirayila kaane sagoni, e yi e nɔ. Amorine yi dɔxi bɔxɔn naxanye birin yi, Isirayila kaane yi ne birin tongo, ²² keli Arinon baan ma siga han Yaboko xudena, keli tonbonni siga han Yurudɛn baana. ²³ Alatala, Isirayilaa Ala bata Amorine bɔxɔn so Isirayila kaane yii, a yamana, i tan waxi na nan ba fe yi nxu yii ba? ²⁴ I ya ala Kemosi bɔxɔn naxan soxi i yii, na i yii. Nayi, Alatala, nxɔ Ala bɔxɔn naxan soxi nxu yii, na luma nɛn nxu yii. ²⁵ I mirixi a ma a i sɛnbɛn gbo Balaki xa ba, Siporo a dii xɛmɛna, Moyaba mangana? Anu, a tan mi yɛngɛ gidixi Isirayila kaane ma! ²⁶ Xabu jɛɛ kɛmɛ saxan, Isirayila kaane dɔxi Xɛsibɔn nun a rabilinna taane yi, e nun Aroyeri nun a rabilinna taane, e nun taan naxanye birin Arinon baan dɛ. Nanfera nayi han to ɛ mi ne xunba? ²⁷ N tan xa mi haken ligaxi i ra, i tan nan fe jaxin ligaxi n tan na, i yi n yɛngɛ. Alatala xa kitin sa Isirayila kaane nun Amonine tagi.”

28 Amonine mangan mi a tuli mati Yefeta a falane ra.

Yefeta a kə̀lɔna

29 Nayi, Alatalaa Nii Sarijanxin yi godo Yefeta ma, a yi Galadi nun Manase yamanane yisiga, dangu Misipe taani Galadi yamanani, siga Amonine xili ma. 30 Yefeta yi de xuiin tongo Alatala xa, a naxa, “Xa i Amonine sa n sagoni, 31 naxan yo mini n ma banxini a fa n nalandeni, n na xete n konni xunna kenli sa keli Amonine yengedeni, n na fima nen Alatala ma, n yi a gan saraxan na.”

32 Yefeta yi siga Amonine yengedeni, Alatala yi e sa a sagoni. 33 A yi taa mɔxɔne kala, fɔlɔ Aroyeri taan ma siga han Miniti taana, siga Abeli-Keramin ma. Ala yi Amonine rayarabi Isirayila kaane xa.

Yefetaa dii temena fe

34 Yefeta yi so a konni Misipa yi. A dii temen yi mini a bodonɔne a ralandeni tanban xuiin ma. Na dii kedenna nan tun yi a yii, ba na ra, dii teme gbetɛ mi yi na, dii xeme yo mi yi na. 35 A to a to, a yi a domani bɔ, a naxa, “ N bata yigitɛɛ! I tan nan n tixi tɔrɔn ma. N bata de xuiin tongo Alatala xa, n mi na kale mumɛ.” 36 A diin yi a fala a xa, a naxa, “Baba, i bata de xuiin tongo Alatala xa, a yi i yaxune Amonine sa i sagoni, na ma, a liga n na alo i de xuiin naxan tongoxi.” 37 A mɔn yi a fala a fafe xa, a naxa, “Kike firin fi n ma alogo nxu nun n lanfane xa siga geyane fari, nxu sa wuga mɛnni bayo n faxama nen, n mi dɔxɔ xeme taa ra.” 38 A yi a yabi, a naxa, “Siga!” A yi kike firin fi a ma. E nun a lanfane yi sa wuga a fe ra geyane fari bayo a faxama nen a mi dɔxɔ xeme taa ra. 39 Na kike

firinne ᵐanxin na, a mən yi fa a fafe fεma, a yi a dε xuiin nakamali a fari. A munma yi xεmən kolon.

Xabu na ləxəni, ito yi findi namunna ra Isirayila yi: ⁴⁰ Nεε yo ᵐεε, Isirayila sungutunne sa Yefeta, Galadi kaana dii tεmən wugama nən xi naanin.

12

Yefeta nun Efirami kaane fe

¹ Efirami kaane yi e malan e siga Safon taani a faladeni Yefeta xa, e naxa, “Nanfera i danguxi, i siga Amonine yεngεdeni i mi a fala nxu xa en birin yi siga? Nxu waxi ε nun i ya banxin gan feni.”

² Yefeta yi e yabi, a naxa, “Yεngε gbeen so nən nxu nun n ma yamaan nun Amonine tagi, koni n to ε xili, ε mi n mali. ³ N to a to ε mi fama n malideni, n yi tin sayaan ma, n sa Amonine yεngε. Alatala yi e sa n sagoni. Nanfera nayi ε fa fama n xili ma to?”

⁴ Yefeta yi Galadi kaane birin malan Efirami kaane yεngε xinla ma. Galadi kaane yi Efirami kaane faxa yεngεni, ne naxanye yi a falama, e naxa, “E tan Galadi kaane, ε findixi muxu gixine nan na Efirami bənsənni siga Manase bənsənni!”

⁵ Na xanbi ra, Galadi kaane yi Yurudən baan kirane birin suxu Efirami kaane yεε ra. Xa Efirami muxu gixina nde yi wa dangu feni, Galadi kaane yi a falama nən, e naxa, “Efirami kaan nan i tan na ba?” Na kanna yi e yabima nən, a naxa, “En-εn.” ⁶ Nayi, e yi a falama a xa nən, e naxa, “Xuini ito fala: Xiboleti.” Koni, na kanna fan yi a falama nən, a naxa, “Siboleti” bayo a mi yi nəε a falε a kiini. Nayi, Galadi kaane yi a suxuma nən, e yi a kəε raxaba Yurudən baan dε. Na waxatini, e yi

muxu wuli tonge naanin muxu wuli firin naxəri Efirami yi.

⁷ Yefeta lu nɛn kitisani Isirayila yi ɲɛɛ sennin. Na xanbi ra, Yefeta Galadi kaan yi faxa, e yi a maluxun Galadi taana nde yi.

Ibisan nun Elon nun Abadon

⁸ Yefeta dangu xanbini, Betɛlɛmi kaana Ibisan yi findi kitisaan na Isirayila yi. ⁹ A dii xɛmɛ tonge saxan e nun dii tɛmɛ tonge saxan nan sɔtɔ, a yi a dii tɛmɛ tonge saxan fi bɔnsɔn gbɛtɛye yi, a yi ɲaxalan tonge saxan fen a dii xɛmɛne xa bɔnsɔn gbɛtɛye yi. A lu nɛn kitisani Isirayila yi ɲɛɛ solofere. ¹⁰ Ibisan yi faxa, e yi a maluxun Betɛlɛmi yi.

¹¹ A tan danguxina, Elon Sabulon kaan yi findi kitisaan na Isirayila yi. A lu nɛn kitisani ɲɛɛ fu.

¹² Sabulon kaana Elon yi faxa, e yi a maluxun Ayalɔn taani Sabulon yamanani.

¹³ Na danguxina, Piraton kaan Hileli a dii xɛmɛna Abadon yi findi kitisaan na Isirayila yi.

¹⁴ A yi dii xɛmɛ tonge naanin nun mamanden tonge saxan sɔtɔ naxanye yi e masiga tima sofali tonge solofere fari. A lu nɛn kitisani Isirayila yi ɲɛɛ solomasɛɛɛ. ¹⁵ Hileli a diina Abadon yi faxa, e yi a maluxun Piraton yi Efirami yamanani Amalɛkine geya yireni.

13

Samisɔn bari fena

¹ Isirayila kaane mɔn yi fe ɲaxin liga Alatala yɛɛ ra yi. Alatala yi e sa Filisitine sagoni ɲɛɛ tonge naanin.

² Xεμενα nde yi Sora taani Dan bɔnsɔnni, a yi xili Manowa. Gbantan nan yi a ɲaxanla ra, dii yo mi yi a yii. ³ Alatalaa malekan yi mini a ɲaxanla xa, a yi a fala a xa, a naxa, “Gbantan nan i ra, dii mi i yii, koni, i fudikanma nɛn, i yi dii xεμεn bari. ⁴ Fɔlɔ iki ma, i yεε suxu, i nama dɔlɔn min, i nama manpaan min, i nama se haramuxi yo don, ⁵ bayo i fudikanma nɛn, i dii xεμεn bari. A xunna mi bima, bayo i diin naxan barima, na rasariɲanma nɛn Ala xa benun a xa bari waxatin naxan yi, a tan nan Isirayila xunbama Filisitine yii.” ⁶ Naxanla yi sa na fala a xεμεn xa, a naxa, “Alaa muxuna nde bata fa n fεma, a yi luxi alo Alaa malekana nde, a yi magaxu han. N mi a maxɔdin a keliden ma, a mi a xinla fan fala n xa. ⁷ Koni, a fala n xa nɛn, a naxa, ‘I fudikanma nɛn, i dii xεμεn bari. Nayi, fɔlɔ iki ma, i nama dɔlɔn min, i nama manpaan min, i nama se haramuxi yo don, bayo i diin naxan barima, na rasariɲanma nɛn Ala xa, benun a xa bari waxatin naxan yi han a faxa lɔxɔna.’ ”

⁸ Nayi, Manowa yi Alatala maxandi, a naxa, “Marigina, i Alaa muxun naxan nafaxi, i mɔn xa a rafa n ma alogo a xa a yita nxu ra nxu lan nxu xa naxan liga diin xa naxan fama barideni.” ⁹ Ala yi Manowa xuiin namε, Alaa malekan mɔn yi fa ɲaxanla fεma, a yi sa a li xεεn ma, a xεμεn Manowa mi yi a fεma. ¹⁰ A yi a gi mafuren, a sa a fala a xεμεn xa, a naxa, “Xεμεn naxan fa n fεma na lɔxɔni, a mɔn bata fa!” ¹¹ Manowa yi keli, a bira a ɲaxanla fɔxɔ ra, e siga xεμεn fεma, a yi a fala a xa, a naxa, “I tan nan falan ti ɲaxanli ito xa ba?” Malekan yi a yabi, a naxa, “Ɔn, n tan nan yi a ra.” ¹² Manowa yi a fala a xa, a naxa, “I ya falane

na kamali waxatin naxan yi, nxu lan nxu xa bira sariyan mundun fɔxɔ ra lan diin ma?” ¹³ Alatalaa malekan yi Manowa yabi, a naxa, “N naxan birin falaxi i ya ɲaxanla xa, a xa na liga. ¹⁴ A nama manpa bogi yo don, a nama dɔlɔn min, a nama manpaan min, a nama donse haramuxi yo don, a xa n ma yamarine suxu ki faji.” ¹⁵ Manowa yi a fala Alatalaa malekan xa, a naxa, “Tin, nxu xa sii dii suben ɲin i xa.” ¹⁶ Alatalaa malekan yi Manowa yabi, a naxa, “Xa i kankan n ma, n mi i ya donseen donma, koni xa i wa saraxa gan daxin ba feni Alatala xa, i na ligɛ nɛn!” Manowa mi yi a kolon a Alatalaa malekan nan yi a ra. ¹⁷ Nayi, Manowa yi a fala Alatalaa malekan xa, a naxa, “I xili di, alogo nxu xa i binya, i ya falan na kamali waxatin naxan yi?” ¹⁸ Alatalaa malekan yi a yabi, a naxa, “Nanfera i n xinla maxɔdinma? Wundon nan na ra.” ¹⁹ Nayi, Manowa yi sii diin nun bogise saraxan tongo, a yi saraxa gan daxin ba Alatala xa gɛmɛna nde fari. Kabanako fena nde yi liga Manowa nun a ɲaxanla yɛtagi. ²⁰ Tɛɛ dɛgɛn yi tema waxatin naxan yi, Alatalaa malekan yi te tɛɛ dɛgɛni. Nayi, Manowa nun a ɲaxanla yi bira, e yi e yɛtagin lan bɔxɔn ma. ²¹ Alatalaa malekan mi fa a yɛtɛ makɛnɛn Manowa nun a ɲaxanla xa. Nayi, Manowa yi a kolon a Alatalaa malekan nan yi a ra. ²² Manowa yi a fala a ɲaxanla xa, a naxa, “En faxama nɛn! En bata Ala to!” ²³ A ɲaxanla yi a yabi, a naxa, “Xa Alatala yi waxi en faxa feni, a mi yi en ma saraxa gan daxin nun en ma bogise saraxan nasuxuma nun, a mɔn mi yi feni itoe birin yitama en na nun, a mɔn mi yi tinɲɛ en yi fe sifani

itoe mε.”

²⁴ Naxanla yi a dii xεmεn bari, a yi a xili sa Samisɔn. Diin yi gbo, Alatala yi barakan sa a fe yi. ²⁵ A to dɔxɔ daaxadeni Dan yamanani Sora taan nun Esetayoli taan tagini, Alatalaa Nii Sariɲanxin yi a wanla kε fɔlɔ a dunuɲa yi gidini.

14

Samisɔn yi Filisiti ɲaxanla dɔxɔ

¹ Samisɔn yi siga Timana taani, a yi sa ɲaxanla nde to Filisiti sungutunne ye. ² A to xεtε, a yi a fala a fafe nun a nga xa, a naxa, “N bata ɲaxanla nde to Timana yi Filisiti sungutunne ye, ε a fen n xa n ma ɲaxanla ra.” ³ A fafe nun a nga yi a yabi, e naxa, “Naxalan yo mi i ngaxakedenne dii tεmεne ye en ma yamani ba, fɔ i siga han Filisitine konni, Ala kolontarene, i sa ɲaxanla tongo mɛnni?” Samisɔn yi a fala a fafe xa, a naxa, “A fen n xa n ma ɲaxanla ra, bayo a tan nan nafan n ma.” ⁴ A fafe nun a nga mi yi a kolon a na yi kelixi Alatala nan ma. Bayo Samisɔn yi yεngεn nan fenma Filisitine ra. Na waxatini, Filisitine yi Isirayila kaane xun na.

⁵ Samisɔn nun a fafe nun a nga yi siga Timana yi. E to sa Timana manpa bili nakɔɔn li, yata senbεmana nde yi mini Samisɔn ma, a wurundunma. ⁶ Alatalaa Nii Sariɲanxin yi godo Samisɔn ma, a yiigenla yi yatani bɔ alo sii diin nan yi a ra. Koni, a mi na fala a fafe nun a nga xa. ⁷ Nayi, a siga, e nun ɲaxanla yi sa falan ti, a yi rafan a ma.

⁸ Waxatidi to dangu, Samisɔn mɔn yi keli, a xa siga Timana yi a ɲaxanla tongodeni, a yi dangu yatan binbin matoε kira yi, a yi kumi ɲεɲεne li soε

yatan binbini, e bata yi e turen sa. ⁹ A yi nde tongo, a siga a donɲε kira yi. Na xanbi ra, a to a fafe nun a nga fεman li, a yi nde so e yii, e yi a don. Koni, a mi a fala e xa a na kumin baxi yatan binbini.

¹⁰ Samisɔn fafe yi siga ɲaxanla konni. Samisɔn yi sεwa bandena nde yitɔn mɛnni, bayo banxulanne yi na nan ligama. ¹¹ Filisitine to a to, e yi muxu tonge saxan sugandi siga a matideni. ¹² Samisɔn yi a fala e xa, a naxa, “N xa sandana nde sa ε xa. Xa ε a bunna fala n xa xi solofere sεwa bande donni ito bun, n doma faɲi tonge saxan soε ε yii, e nun tonge saxan gbεtεye. ¹³ Koni, xa ε mi nɔ a bunna fale, ε tan nan doma faɲi tonge saxan soma n yii, e nun tonge saxan gbεtεye.” E yi a yabi, e naxa, “I ya sandan sa, nxu tuli matixi i ra.” ¹⁴ A yi a fala e xa, a naxa,

“Naxan seen donma,
donseen minixi na nin,
naxan sɛnbε gbo,
ɲaxunna yi mini na yi.
Nanse na ra?”

Xi saxan, e mi nɔ a bunna fale. ¹⁵ Xi soloferede lɔxɔni, e yi a fala Samisɔn ma ɲaxanla xa, e naxa, “I ya xεmɛn nadin, a xa sandan bunna fala nxu xa. Xanamu, nxu i ganma nɛn, ε nun i fafe a denbayaan birin. E nxu xilixi nɛn alogo ε xa fa nxu yii geli?” ¹⁶ Samisɔn ma ɲaxanla yi siga wugε, a sa a fala a xa, a naxa, “N mi rafan i ma, i mi n xanuxi, i bata sandan sa n kon kaane bun, koni i mi a bunna falaxi n tan xa.” A yi a yabi, a naxa, “N mi a bunna falaxi n fafe xa, n mi a falaxi nga xa, n xa na fala i tan nan xa ba?” ¹⁷ A yi lu wugε na xi solofere donse donna bun. Xi soloferede lɔxɔni, Samisɔn yi

a bunna fala a xa, bayo a bata yi a xaxinla ye so, a sa a fala a kon kaane xa. ¹⁸ Taan muxune yi a fala Samisən xa xi soloferede ləxəni benun sogen xa bira, e naxa,

“Nanse ɲaxun kumin xa, nanse sənbe gbo yatan xa?”

A yi a fala e xa, a naxa, “Xa ε mi yi xεen bi n ma ɲinge sungutunna ra nun, ε mi yi sandan bunna kolonma nun.”

¹⁹ Alatalaa Nii Sariɲanxin yi godo a ma, a yi siga Asikalən taani. A sa muxu tonge saxan faxa mɛnni, a yi e dugine tongo, a yi e so muxune yii naxanye sandan bunna fala. A xələxin yi xεte a fafe konni. ²⁰ E yi Samisən ma ɲaxanla so banxulanna yii naxan bata yi Samisən mati.

15

Samisən yi a gbeen ɲəxə

¹ Waxatidi to dangu, murutu xaba waxatini, Samisən yi siga a ɲaxanla xən, yεxεε diina a yii. A yi a fala, a naxa, “N xa so n ma ɲaxanla banxini.” Koni, a ɲaxanla fafe mi tin a so. ² A yi a fala Samisən xa, a naxa, “N yengi yi a ma a mi rafan i ma, n bata a so i lanfaan yii. Koni, a xunyen be, xa i na xən, i na tongo a ɲəxən na.” ³ Samisən yi a fala, a naxa, “Muxu yo mi n yatε kala tiin na iki, xa n fe ɲaxin liga Filisitine ra.” ⁴ Samisən yi siga. A yi sa xulumase kεmε saxan suxu, a yi e xunle xidi e bode ra, a yi xaye xidin xidi e xunle ra. ⁵ A yi e radεgε, a yi xulumaseene beɲin Filisitine murutu xεene yi, e yi murutu tənsənne birin gan e nun e manpa bili nakəne siga han oliwi bili xεene.

⁶ Filisitine yi muxune maxɔdin, e naxa, “Nde ito ligaxi?” E yi e yabi, e naxa, “Samisɔn, Timana kaan bitanna, bayo a bata a naxanla ba a yii, a yi a so a lanfaan yii.” Filisitine yi siga e sa na naxanla nun a fafe gan. ⁷ Samisɔn yi a fala e xa, a naxa, “Bayo ε tan a ligama i kii nin, n mi diɲε fɔ n nan n gbeen ɲɔxɔ.” ⁸ A yi e yengε ki faɲi, a yi muxu wuyaxi faxa. Na xanbi ra, a sa dɔxɔ Etami faranna ra.

Samisɔn yi muxu wuli keden faxa

⁹ Nayi, Filisitine yi sa e malan Yuda kaane xili ma, e yi e sofa ganla ti Lehi rabilinni. ¹⁰ Yuda kaane yi e maxɔdin, e naxa, “Nanfera ε faxi nxu xili ma?” E yi e yabi, e naxa, “Nxu faxi Samisɔn nan xidideyi, alogo a naxan ligaxi nxu ra, nxu fan xa na liga a ra.” ¹¹ Nayi, Yuda kaan muxu wuli saxan yi siga Etami faran dεen na, e sa a fala Samisɔn xa, e naxa, “I mi a kolon a Filisitine fangan gbo en xa? I nanse ligaxi en na ito ra?” A yi e yabi, a naxa, “E naxan ligaxi n na, n fan na nan ligaxi e ra.” ¹² E a fala a xa, e naxa, “Nxu faxi i xididen nin, alogo nxu xa i so Filisitine yii.” Samisɔn yi a fala e xa, a naxa, “E kolɔ n xa a ε mi n faxama.” ¹³ E yi a yabi, e naxa, “Nxu mi i faxama, nxu waxi i xidi feen nan tun yi, nxu yi i so e yii.” E yi a xidi luti nεnε firin na, e yi a ramini faranna ra.

¹⁴ Samisɔn to so Lehi yi, Filisitine yi gbelegbele a xili ma. Nayi, Alatalaa Nii Sariɲanxin yi godo a ma. Lutin naxanye yi a yiine ma, ne yi lu alo e ganxin nan yi a ra, e yolon a yiine ra. ¹⁵ A yi sofanla nde faxaxin gbεgbε xɔri xinden to biraxi, a yi a tongo, a yi muxu wuli keden faxa na ra. ¹⁶ Samisɔn yi a fala, a naxa,

“N na e faxa alo sofanle
sofanla gbεgbε xonna ra.
N bata muxu wuli keden faxa
sofanla gbεgbε xonna ra.”

¹⁷ A to yelin falan tiyε, a yi na gbεgbε xonna rawoli ayi. E yi menna xili sa gbεgbε xori geyana.

¹⁸ Min xonla yi Samisɔn suxu, a yi Alatala maxandi, a naxa, “I tan nan kisi gbeeni ito fixi i ya walikεen ma. Iki, n fa faxama ige xonla nan ma, n faxε Ala kolontarene yii ba?” ¹⁹ Nayi, fanyen naxan yi Lehi yi, Ala yi na bɔ, igen yi mini. Samisɔn yi a min, a niin mɔn yi yifan a ma. E yi menna xili sa, a En-Hakore*, menna mɔn Lehi yi han to. ²⁰ Samisɔn yi kitin sa Isirayila yi Filisitine waxatini jεε mɔxɔjε.

16

Samisɔn Gasa taani

¹ Samisɔn yi siga Gasa taani, a sa jaxalan yalunxina nde to mɛnni, a so a konni. ² Gasa kaane yi a mε a Samisɔn bata fa na yi. E yi na rabilin, e yi dɔxɔ a yεε ra kɔena ngaan na taan nabilinna yinna so dεen na. E lu a falε e bode xa, e naxa, “Subaxani, en yi a faxa.” ³ Koni, Samisɔn yi lu saxi han kɔε tagin yi maso. Kɔε tagin to a li, a yi keli, a yi taan so dε balanxin suxu e nun a sɛnbɛtɛnne, a yi e nun e balan wurene tala bɔxɔni, a yi e sa a kɔε ma, a siga e ra Xebiron geyaan xuntagi.

Dalilaa yanfantenyana

* **15:19:** En-Hakore: a bunna nεen fa fala “Tigin muxun xa naxan Ala maxandi.”

⁴ Na danguxina, naxanla nde yi rafan Samisɔn ma Soreki lanbanni, na naxanla yi xili nen Dalila.

⁵ Filisitine kuntigi suulunne yi siga na naxanla fema, e sa a fala a xa, e naxa, “A rakunfa i ma, alogo i xa a kolon naxan a senben nagboxi ayi, alogo nxu xa no a suxe kii naxan yi, nxu yi a xidi, nxu yi a senben ba a yi, nxu keden kedenna birin gbeti gbanan wuli keden keme soe i yii.”

⁶ Dalila yi a fala Samisɔn xa, a naxa, “N bata i mafan, a fala n xa i senbe gbeen fataxi nanse ra e nun mon i xide naxan na, i senben yi nan.”

⁷ Samisɔn yi a yabi, a naxa, “Xa muxune n xidi luti nenen kidi daxi solofere ra, naxanye munma xara singen, n senben nanma nen, n lu alo muxun bonne.”

⁸ Nayi, Filisitine kuntigine yi fa luti nenen kidi daxi solofere ra Dalila xon, naxanye munma yi xara singen. Dalila yi a xidi ne ra.

⁹ Anu, muxune yi malanxi a xili ma banxini. Dalila yi a fala a xa, a naxa, “Samisɔn! Filisitine bata fa i xili ma!” A yi lutine bolon, alo teen lutin bolonma kii naxan yi. Nayi, a senben binla mi kolon.

¹⁰ Dalila yi a fala Samisɔn xa, a naxa, “I bata n mayenden, i bata wulen fala n xa. Iki, n bata i mafan a fala n xa i xide kii naxan yi.”

¹¹ A yi a fala a xa, a naxa, “Xa muxune n xidi luti nenene ra naxanye munma rawali singen, n senben nanma nen nayi, n yi lu alo muxun bonne.”

¹² Dalila yi luti nenene tongo, a yi a xidi ne ra. Muxune mon yi tixi a xili ma banxini. Dalila yi a fala a xa, a naxa, “Samisɔn! Filisitine bata fa i xili ma!” A yi lutine bolon alo garin nan yi a yiine ma.

¹³ Dalila yi a fala Samisɔn xa, a naxa, “Han to i n mayendenma, i wulen falama n xa. A fala i

xide kii naxan yi.” A yi a fala a xa, a naxa, “I xa n xun se xen den be xin kira soloferene de ge ge se so xon wudin na.” ¹⁴ Nayi, Dalila yi na liga, a yi e xidi wudin na. Na xanbi ra, a yi gbelegbele, a naxa, “Samison! Filisitine bata fa i xili ma!” Samison yi xulun, a yi ge se so xon wudin tala. ¹⁵ Dalila yi a fala a xa, a naxa, “Nanfera i a falaxi, i naxa, ‘I rafan n ma!’ Anu, i mi laxi n na? I bata n mayenden sanja ma saxan, i mi tin i sen be gbeen binla fale n xa.” ¹⁶ Dalila yi lu a to re na fala kedenna ra lo xo yo lo xo, a mi yi a danma han Samison niin yi ranaxu a ma. ¹⁷ Nayi, Samison yi a wundon fala a xa, a naxa, “Han to n xunna mi bi, bayo n tan nasarijanxin na a ra Ala xa benun n xa bari waxatin naxan yi. Xa n xunna bi, n sen ben janma nen, n lu alo muxun bonne.”

¹⁸ Dalila to a kolon a Samison bata a wundon fala a xa, a yi sa na fala Filisitine kuntigine xa, a naxa, “Iki, e fa, bayo Samison bata a wundon fala n xa.” E yi siga gbetin na e yii a konni e naxan ma fe fala a xa. ¹⁹ Dalila yi Samison naxi a sanne fari, a yi muxune xili, e yi a xun se xen den be xin kira soloferene bi, e yi a sen ben ba fo lo a yi. ²⁰ Dalila yi a fala a xa, a naxa, “Samison! Filisitine bata fa i xili ma!” A to xulun, a mirixi a ma, a naxa, “N na n so to ma nen ito ra alo n darixi a ra kii naxan yi.” Koni, a mi yi a kolon a Alatala bata yi a masiga a ra. ²¹ Filisitine yi Samison suxu, e yi a ye ene rate a kui, e yi siga a ra Gasa taani, e yi a xidi sula yolonxonna ra. E yi Samison karahan a xa lu se din gemen firifire kaso banxini.

Samison faxa fena

²² Na waxatini, xabu a xunna bi, a xun seXe ne bata yi mini fofo. ²³ LoXona nde, Filisitine kuntigine yi e malan alogo e xa e na soTon sewan naba, e yi saraxa gbeen ba Dagon xa, e ala. E sigin sama, e naxa,

“Nxo ala bata Samison fi nxu ma Filisitine yaxuna.”

²⁴ Yamaan to na to, e lu e ala matoxe, e naxa, “Nxo ala bata nxu yaxun sa nxu sagoni, naxan yi nxo yamanan taroma, a yi nxu faxa.” ²⁵ Bayo e yi sewaxi e lu a fale, e naxa, “En Samison xili, a xa fa en yee ramaxa ayi!” E Samison namini kasoon na, a lu sabaan soe e yetagi alogo e xa gele a ma. E sa a doxo senbeten firinne longonna ra. ²⁶ Banxulanna naxan yi Samison yii rasuxuma, Samison yi a fala na xa, a naxa, “N xali senbeten firinne dexon banxini ito tixi naxanye xunna, alogo n xa n digan e yi.”

²⁷ Banxin yi rafexi xemene nun jaxanle ra, Filisitine kuntigine birin yi na. Muxu wuli saxan joxon man yi banxin xuntagi, xemen nun jaxanla, naxanye yi Samison matoma a sabaan soma waxatin naxan yi. ²⁸ Nayi, Samison yi Alatala mafan, a naxa, “N Marigina Alatala! N bata i mafan, i miri n ma. Ala! Senben fi n ma ito keden peeni, n xa n yee firinne joxon fi Filisitine ra!” ²⁹ Banxin yi tixi senbeten firinna naxanye xunna, Samison yi a komenna deten keden fari, a yi a yiifanna deten keden fari. ³⁰ Samison yi a fala, a naxa, “Nxu nun Filisitine xa faxa!” A yi senbetenne tuntun a senben birin na, banxin yi bira kuntigine nun muxune fari naxanye yi na. E nun naxanye faxa e bode xon, ne yi wuya muxune xa dangu a bata yi naxanye faxa nun. ³¹ A ngaxakedenne nun a fafe

a denbayaan birin yi siga a binbin tongodeni. E to siga a ra, e sa a maluxun Sora nun Esetayoli tagi Manowa gaburun na, a fafe. A findi nɛn kitisaan na Isirayila yi ɲɛɛ mɔxɔɲɛ.

17

Mike a suxure sawurane

¹ Xɛmɛna nde yi Efirami geya yireni nun, a yi xili nɛn Mike. ² Lɔxɔna nde, a yi a fala a nga xa, a naxa, “Muxuna nde i ya gbeti gbanan wuli keden kɛmɛn tongo nɛn, i yi na kanna danga n yɛɛ xɔri, n tan nan a tongo, a n yii.” A nga yi a fala a xa, a naxa, “Alatala xa barakan sa n ma dii xɛmɛna fe yi.” ³ A yi na gbetin naxɛɛ a nga ma. A nga yi a fala a xa, a naxa, “N waxi gbetini ito dɛntɛgɛ feni Alatala xa, alogo sawurana nde xa rafala i xa gbeti raxulunxi igen na. Iki, n bata a so i yii.” ⁴ A gbetin so a nga yii, a nga yi gbetin gbanan kɛmɛ firin tongo, a yi gbetin so wure raxulunna yii. Na yi sawurana nde rafala gbeti raxulunxin na. A yi sa a ti Mike a banxini. ⁵ Kidena nde yi Mike konni. A bata yi batu sena nde rafala e nun suxure gbɛɛye, a yi a dii xɛmɛ keden findi e ki muxun na.

⁶ Na waxatini, manga mi yi Isirayila yi, birin yi a kɛnɛn feen nan ligama. ⁷ Lewi bɔnsɔnna banxulanna nde yi Bɛɛɛɛmi taani Yuda yamanani. ⁸ Na xɛmɛn yi keli Bɛɛɛɛmi yi Yuda yamanani, alogo a xa sa dɔxɔ yire gbɛɛ yi. A to yi sigama, a yi sa Efirami geya yiren li, siga han Mike a banxina. ⁹ Mike yi a fala a xa, a naxa, “I kelixi minɛn?” A yi a yabi, a naxa, “Lewi bɔnsɔnna muxun nan n na, keli Bɛɛɛɛmi taani Yuda yi, n dɔxɔde fenna nin.” ¹⁰ Mike yi a fala a xa, a naxa, “Lu n konni, i findi

n ma denbayana saraxaraliin na, n na i saren fiye gbeti gbanan fu ra ꝑεεn ma, e nun dugina ndee nun donsena.” Lewi bənsəɲna muxun na yi so a konni. ¹¹ A yi tin luyε Mike konni, naxan a yengi dɔxɔ a xən alo a diina. ¹² Na banxulanna yi yigiya Mike konni, a findi a saraxaraliin na. ¹³ Mike yi a fala, a naxa, “Waxatina nde Alatala fa hinanma nɛn n na bayo Lewi bənsəɲna muxuna nde n konni saraxaraliyani.”

18

Dan bənsəɲna muxune Layisi yi

¹ Na waxatini, manga mi yi Isirayila yi nun. Na waxatini mən, Dan bənsəɲna muxune yi ke bɔxɔ fenni e dɔxε denaxan yi, bayo han na waxatini, ke bɔxɔ mi yi e tan yii alo bənsəɲna bonne Isirayila yi. ² Dan bənsəɲna muxune yi xεmε kende suulun sugandi e ye, e yi e rasiga Sora nun Esetayoli yi yamanane matodeni, alogo e xa e rakərəsi. Na muxune yi sa Eframi geya yiren li siga han Mike konni, e yi xi mɛnni. ³ E to maso Mike a banxin na, e yi Lewi bənsəɲna banxulanna xuiin mε, e xεtε e sa a fala a xa, e naxa, “Nde faxi i ra be? I nanse ligam be? I nanse yi be?” ⁴ A yi e yabi, a naxa, “Mike bata ito nun ito raba n xa, a n saren fima, n mən bata findi a saraxaraliin na.” ⁵ E yi a fala a xa, e naxa, “Ala maxədin, alogo nxu xa a kolon nxu sigatiin naxan yi, xa na sənɔyama nɛn.” ⁶ Saraxaraliin yi e yabi, a naxa, “E siga bəɲε xunbenli, Alatala ε fɔxɔ ra ε sigatini.”

⁷ Na xεmε suulunne yi siga, e sa Layisi taan li. E sa muxune li mɛnni naxanye yi bəɲε xunbenla nun makantanni, alo Sidən kaane yi kii naxan yi.

Muxu yo mi yi kuntigin mafalama e yamanani. Na muxune yi makuya Sidon kaane ra, e hayu mi yi muxu yo ma. ⁸ Na muxu suulunne yi siga e ngaxakedenne fema Sora nun Esetayoli yi, e ngaxakedenne yi e maxodin, e naxa, “E nanse toxi?” ⁹ E yi e yabi, e naxa, “E fa be! En sa Layisi kaane yenge. Nxu bata a to, e yamanan fan. E nama lu be e mi sese ligama, e mafura sigε na yamanan yengedeni! ¹⁰ E na na li, e yama fajin toma nen na, e dxi bxi fajini. Ala na bxi soma e yii nen, sese mi dasama denaxan yi bxi xonna fari.”

¹¹ Nayi, Dan bnsanna muxu kemε sennin yi keli Sora nun Esetayoli yi, e siga e yenge so seene ra e yii. ¹² E yi sa e malan Kiriya-Yeyarin yi Yuda yi. Nanara, denaxan Kiriya-Yeyarin xanbi ra, e menna xili sa, a Mahane-Dan* han to. ¹³ E to keli menni, e yi siga Efirami geya yireni, siga han Mike a banxina. ¹⁴ Nayi, na xεμε suulunna naxanye siga Layisi yamanan matodeni, ne yi a fala e ngaxakedenne xa, e naxa, “E xa a kolon fa fala batu sena nde banxini ito kui, e nun sawurane nun suxure gbete naxan nafalaxi wure raxulunxin na. Iki, e tan nan a kolon e naxan ligama.” ¹⁵ E mən yi xete menni, e so Lewi bnsanna banxulanna banxini, Mike konni, e yi a xontən. ¹⁶ Dan bnsanna muxu kemε senninne yi tixi banxin so deen na, e yenge so seene suxi e yii. ¹⁷ Xεμε suulunna naxanye siga yamanan matodeni, ne yi so. E yi sawuran tongo, e nun batu seen nun suxure gbete nun suxure sawura gbeti daxina. Saraxaraliin nun muxu kemε senninne yi tixi deen na. ¹⁸ A to bodene

* **18:12:** Mahane-Dan, e kon xuini, na bunna nen fa fala “Dan dxodena.”

to soε Mike a banxini, a yi e to sawuran tongε, e nun batu seen nun suxure gbεtεye nun suxure sawura gbeti daxina. Saraxaraliin yi e maxɔdin, a naxa, “E nanse ligan be?” ¹⁹ E yi a yabi, e naxa, “Dundu! I nama fala ti, i bira nxu fɔxɔ ra, i findi nxɔ xabilan saraxaraliin na. Nanse rafan i ma, i findi saraxaraliin na muxu kedenna xa hanma Isirayila bɔnsɔnna nde xa?” ²⁰ Saraxaraliin yi sεwa, a yi batu seen nun suxurene nun sawurane rasuxu, a bira yamaan fɔxɔ ra.

²¹ Dan bɔnsɔnna muxune yi kiraan suxu, e didine nun e xuruseene nun e goronne tixi e yεε ra. ²² E bata yi makuya Mike a banxin na, Mike nun a dɔxɔ bodene yi e malan, e yi e sagatan. ²³ E yi gbelegbelema Dan bɔnsɔnna muxune fɔxɔ ra, ne yi xεtε, e yi Mike maxɔdin, e naxa, “Nanse ligaxi? Ganli ito be nanfera?” ²⁴ A yi e yabi, a naxa, “N tan alan naxanye rafalaxi, ε bata ne nun n ma saraxaraliin tongo, ε yi fa e ra ε yii. Nanse fa luma n yii? Nanfera nayi ε n maxɔdinma, ε naxa, ‘Nanse ligaxi?’ ” ²⁵ Dan bɔnsɔnna muxune yi a fala a xa, e naxa, “I nama nxu tɔrɔ, xanamu muxuna ndee nxu yε, ne xɔlɔma nɛn i ma, e yi i yεngε. Nayi, ε nun i ya denbayaan yi faxa.” ²⁶ Na xanbi ra, Dan bɔnsɔnna muxune mɔn yi e sigatiin fɔlɔ. Mike to a to a e sɛnben yi gbo, a yi xεtε a konni.

Dan nun a yire sarijanxina fe

²⁷ Nayi, Dan bɔnsɔnna muxune yi siga Mike a seene ra, a naxanye rafala, e nun saraxaraliin naxan yi a yii. E yi sa Layisi yεngε, e yi na yama bɔɲε xunbelixin yεngε, e yi e taan gan. ²⁸ Layisi taan yi Beti-Rexobo lanbanna nin, a yi makuya

Sidɔn na, fefe mi yi e nun muxu yo tagi. Nanara, muxu yo mi fa e malideni. Dan bɔnsɔnna muxune mɔn yi taan ti, e dɔxɔ na. ²⁹ E yi taan xili sa, a Dan taana, alo Dan xinla yi kii naxan yi, e benban naxan bari Isirayila yi. Koni taan yi xili nɛn a singeni Layisi. ³⁰ Dan bɔnsɔnna muxune yi Mike a suxure sawurane ti e yɛtɛ xa. Yonatan, Gɛrisɔmi a dii xɛmɛna, Musa mamandenna nun Yonatan ma dii xɛmɛne yi findi saraxaraline ra Dan bɔnsɔnna xa han yaxune yamanan suxu waxatin naxan yi. ³¹ Mike sawuran naxanye rafala, e yi ne ti e yɛtɛ xa, e lu e batuɛ Ala Batu Banxin waxatin naxan birin naba Silo yi.

19

Bunyamin kaane yulubina

¹ Na waxatini, manga mi yi Isirayila yi. Lewi bɔnsɔnna muxuna nde yi dɔxɔ Efirami geya yiren danna ra, na yi naxanla nde tongo a konyi naxanla ra* naxan yi kelixi Bɛtɛlɛmi taani Yuda yamanani. ² Koni, na konyi naxanla yi tinxintareyaan liga, a yi keli a xɔn, a siga a fafe konni Bɛtɛlɛmi taani Yuda yamanani. A sa lu mɛnni kike naanin, ³ a xɛmɛn yi keli a siga a fɔxɔ ra alogo e xa sa lan a xɛtɛ a ra. A walikɛ banxulanna nun sofali firin yi biraxi a fɔxɔ ra. Naxanla yi a rasɛnɛ a fafe a banxini, a fafe to a to, a yi a rasɛnɛ sɛwani. ⁴ A bitanna, sungutunna fafe yi a makankan, a yi lu a konni xi saxan. E yi e dɛge, e yi e min, e yi xi dando ti na.

* **19:1:** Konyi naxanle sariyan sɛbɛxi Xɔrɔyaan 21.7-11 kui. Konyin na a ra, a naxan sɔtɔ a naxanla ra.

⁵ Xi naaninde ləxəni, e yi keli xətən, Lewi bənsəna muxun yi wa siga feni. Koni, sungutunna fafe yi a fala a bitanna xa, a naxa, “I dəba buru dungina nde ra, na xanbi ra, i yi siga.” ⁶ E yi dəxə, e yi e dəge, e birin yi e min. Na xanbi ra, sungutunna fafe yi a fala xəmən xa, a naxa, “Tin, i xi be, i səwa.” ⁷ Xəmən yi keli a xa siga, koni bayo a bitanna yi kankanxi a ma, a mən yi xi na.

⁸ Xi suulunde ləxəni, xəmən yi keli xətən a xa siga. Nayi, sungutunna fafe yi a fala a xa, a naxa, “Yandi, i dəba, i yi jɪnbanna mamε.” E birin yi e dəge. ⁹ Xəmən yi keli a xa siga e nun a konyi jaxanla nun a walikε banxulanna. Sungutunna fafe yi a fala a xa, a naxa, “Kəε bata so, xi be, i səwa. Tila xətənni ε siga, i sa so i konni.” ¹⁰ Koni, xəmən mi wa xi feni, a keli, a siga. A yi sa Yebusu taan li dənaxan mən xili Yerusalən, e nun a sofali firinne nun a goronne nun a konyi jaxanla. ¹¹ E masoε Yebusu taan na, yanyin bata yi yanfan, banxulanna yi a fala a kanna xa, a naxa, “En so Yebusu kaane taani, en sa xi na.” ¹² A kanna yi a yabi, a naxa, “En mi soma taa gbεtε yi, Isirayila kaane mi dənaxan yi, en sa xima Gibeya nin.” ¹³ A mən yi a fala a walikε banxulanna xa, a naxa, “En maso yirena nde ra, Gibeya hanma Rama en sa xi mənni.” ¹⁴ E mən yi lu sigε, sogen birε, e bata yi maso Gibeya taan na, Bunyamin bənsəna muxune yamanana. ¹⁵ Nayi, e yi siga mənni alogo e xa sa xi Gibeya yi. E yi so taani, e yi sa ti taan yama malandeni. Koni, muxu yo mi e rasεnε a banxini alogo e xa xi na.

16 Χεμε fonna nde yi fama sa keli a xεεn ma. Eframi geya yiren muxuna nde nan yi na ra, a yi dαxi Gibeya nin, anu Bunyamin kaan nan menna muxune ra. 17 Na yi xαnen to tixi taan yama malandeni. Χεμε fonna yi a fala a xa, a naxa, “I sigan minen, i kelixi minen?” 18 A yi a yabi, a naxa, “Nxu sa kelixi Betelemi taan nin Yuda yamanani. Nxu sigama fα Eframi geya yiren danna ra, n konna denaxan yi. N kelixi Betelemi taan nin Yuda yamanani, iki n sigama Alatala Batu Banxini. Koni muxu yo mi n nasenexi a konni. 19 Anu, nxα sofanle balo sexen nun murutuna nxu yii, burun nun minseen fan nxu yii, n tan nun n ma naxanla nun n ma walike banxulanna xa. Sese mi dasaxi nxu ma.” 20 Χεμε fonna yi a fala, a naxa, “Bαne xunbenla xa taran i xαn! Naxan na dasa i ma, n na soε i yii, i mi xima taan yama malandeni be.” 21 A yi e raso a banxini, a yi donseen sa sofanle bun. Sigatine yi e sanne maxa, na xanbi ra, e yi e δεge, e yi e min.

22 E yi naxanaxani waxatin naxan yi, taan muxuna ndee, fe naxi rabane yi banxin nabilin, e lu δεen makαnkαn han! E yi a fala xεme fonna xa, e naxa, “Banxi kann! Χεμεn naxan soxi be, a ramini alogo nxu xa nxu makoon naba a ra alo naxanla.” 23 Banxi kann yi mini e fema, a yi a fala e xa, a naxa, “Ngaxakedenne, na mi lanne! Yandi ε nama fe xαsixin liga, bayo xεmeni ito bata so n ma banxini, ε nama fe naxini ito liga. 24 N ma sungutun nasαlxin be, e nun xεmena konyi naxanla, n xa ne ramini ε ma. Naxan na ε kenen, ε yi na liga ne ra. Koni, ε nama sese naxi liga xεmen na.” 25 Koni, na muxune mi wa e tuli mati feni a ra. Nayi, Lewi bαnsanna muxun yi a konyi naxanla

suxu, a yi a ramini e ma tandeni. Na yi lu e yii kœna ngaan na, e yi na karahan e kafu a xœn han subaxani. Xœtœnni, e yi a raxete.

²⁶ Xœtœnna to maso, jaxanla a xœmen yi yigiyaxi xœme fonna naxan kon yi, jaxanla yi sa bira na dœen na, han kuye yi ba. ²⁷ Xœtœnni, a kanna yi keli, a banxin dœen nabi, alogo a xa siga. A yi a konyi jaxanla to biraxi dœen na, a yiine saxi dœen binni. ²⁸ A yi a fala a xa, a naxa, “Keli, en siga.” Koni, a mi a yabi. Nayi, xœmen yi a binbin sa a sofanla fari, a siga a konni. ²⁹ A to so a konni, a filœn tongo, a yi a konyi jaxanli bolon dungin na dœœœ fu nun firin, a yi a rasiga Isirayila bœxœn birin yi. ³⁰ Naxanye birin na to, ne yi a fala, e naxa, “Han to ito jœxœnna munma liga singen xabu Isirayila kaane keli Misiran yamanani. En na en miri feni ito ma, en falan ti en bode xa.”

20

Yœngœn Bunyamin kaane xili ma

¹ Isirayila kaane birin yi e malan, keli Dan ma siga han Beriseba han Galadi yamanani, yamaan yi e malan alo muxu kedenna Alatala yetagi Misipa yi. ² Yama kuntigine Isirayila bœnsœnne birin yi, ne yi ti Alaa yamaan yetagi, sofaan muxu wuli kœme naanin fan yi na naxanye yi e sanni, silanfanne yi naxanye yii. ³ Bunyamin bœnsœnna muxune yi a mœ a Isirayila kaane bata siga Misipa yi. Nayi, Isirayila kaane yi a fala, e naxa, “œ a fala, gbaloni ito œ sœtœxi di?” ⁴ Nayi, Lewi bœnsœnna muxun naxan ma jaxanla faxa, na xœmen yi falan tongo, a naxa, “Nxu nun n ma konyi jaxanla nan

fa Gibeya taani Bunyamin yamanani, alogo nxu xa xi na. ⁵ Gibeya kaane yi keli n xili ma, n yi banxin naxan kui, e yi na rabilin kœœn na. E yi waxi n tan nan faxa fe yi, koni e sa dutunxi n ma konyi jaxanla nan ma, e yi a faxa. ⁶ Nayi, n yi n ma konyi jaxanla tongo, n yi a yisεεε dungi dungin na, n yi a rasiga Isirayila bœnsœnne birin yi, bayo e bata fe xœsixin liga Isirayila yi. ⁷ Iki, Isirayila kaane birin xa e bode to, ε yi fena nde ragidi.”

⁸ Yamaan birin yi keli alo muxu kedenna, e naxa, “En tan sese mi sigama a konni. ⁹ En na ito nan ligama Gibeya taan na: En kelima nœn a xili ma, en masœnsœnna ti. ¹⁰ Bœnsœn yo bœnsœn, xa muxu kœmœ na, en muxu fu tongoma nœn, xa wuli keden na, en yi kœmœ tongo, xa wuli fu na, en wuli keden tongoma nœn, e sa fandane fen sofane xa naxanye sa Gibeya taan yœngœma Bunyamin yamanani alogo na taan xa raxœri alo a lan e kœwali jaxin ma kii naxan yi, e naxan liga Isirayila yi.” ¹¹ Nayi, Isirayila kaane birin yi e malan alo muxu kedenna siga Gibeya xili ma.

¹² Isirayila bœnsœnne yi xœrane rasiga a faladeni Bunyamin bœnsœnna muxune birin xa, e naxa, “Gbaloni ito faxi ε tagi di? ¹³ Fe jaxi rabaan naxanye Gibeya yi, ε ne so nxu yii, nxu xa e faxa alogo gbalon naxan Isirayila yamani, na xa jœn.” Koni, Bunyamin bœnsœnna muxune mi e ngaxakedenne xuiin suxu.

¹⁴ Bunyamin bœnsœnna muxune yi mini e taani, e sa e malan Gibeya yi alogo e xa Isirayila kaane yœngœ. ¹⁵ Bunyamin bœnsœnna muxun naxanye tœngœ na lœxœni, naxanye mini e taane yi, muxu wuli mœxœœn nun sennin, silanfanna yi naxanye

yii, Gibeya muxune mi yi ne ye, naxanye yaten yi sigε han sofa kemε solofere. ¹⁶ Na ganla ye, sofa yεbaxi kemε solofere yi e ye kαmenmaan yi naxanye ra, ne birin yi nαe lantanna wolε nen hali xun sεxe kedenna ma, e mi fula a ra. ¹⁷ E mαn yi Isirayila bαnsαnna bonne yatε, ba Bunyamin bαnsαnna muxune ra, e yatena: Muxu wuli kemε naanin, silanfanna yi naxanye yii, e birin sofa. ¹⁸ Isirayila kaane yi keli, e siga Beteli yi, e sa Ala maxαdin, e naxa, “Nxu nde singe rasige a xa sa Bunyamin bαnsαnna muxune yεngε?” Alatala yi e yabi, a naxa, “Yuda kaane nan singe sigama.”

¹⁹ Na xαtαn bode, Isirayila kaane yi sa e malan e daaxadeni Gibeya binni. ²⁰ Na xanbi ra, e mαn yi siga Bunyamin kaane yεngεdeni, e yi sa ti yεngε so xinla ma Gibeya yεtagi. ²¹ Bunyamin kaane yi mini Gibeya taani. Na lαxαni, e yi Isirayila kaan muxu wuli mαxαnen nun firin faxa. ²² Isirayila yamaan mαn yi e wεkilε, e sa ti yεngε so xinla ma na yireni e yi sa tixi denaxan yi lαxα singeni. ²³ Isirayila kaane yi siga, e sa wuga Alatala yεtagi han jinbanna. E yi Alatala maxαdin, e naxa, “Nxu mαn lan nxu sa Bunyamin kaane yεngε ba, nxu ngaxakedenne?” Alatala yi e yabi, a naxa, “E sa e yεngε.” ²⁴ Isirayila kaane mαn yi siga Bunyamin kaane yεngεdeni lαxα firindeni. ²⁵ Na lαxα firindeni, Bunyamin kaane yi mini Gibeya yi, e yi muxu wuli fu nun solomasεxe faxa Isirayila kaane ra, silanfanna yi naxanye yii. ²⁶ Nayi, Isirayila yamaan birin yi siga Beteli yi. E sa wuga menni, e lu Alatala yεtagi, e sun na lαxαni han jinbanna, e saraxa gan daxine nun bαne xunbeli saraxane

ba Alatala yetagi. ²⁷ Isirayila kaane yi Alatala maxədin. Na waxatini, Alaa Layiri Kankiraan yi menna nin, ²⁸ Haruna mamandenna, Eleyasari a dii xemən Finexasi nan yi tixi Alatala yetagi. E yi a fala, e naxa, “Nxu mən nəe Bunyamin kaane, nxu ngaxakedenne yenge ba, hanma nxu xa a lu na kiini?” Alatala yi e yabi, a naxa, “E siga, bayo n na e sama nen e sagoni tila.”

²⁹ Nayi, Isirayila kaane yi sofane luxun Gibeya rabilinni. ³⁰ Isirayila kaane yi siga Bunyamin kaane xili ma xi saxande ləxəni, e sa ti yenge so xinla ma Gibeya yi alo e yi darixi a ra kii naxan yi. ³¹ Bunyamin kaane yi mini yamaan yengedeni, e yi e masiga taan na, alo e darixi a ra kii naxan yi, e yi Isirayila sofane faxa fələ, e muxu tonge saxan faxa burunna ra Beteli nun Gibeya kiraan xən.

³² E yengi yi a ma a e bata Isirayila kaane nə alo e darixi a ra kii naxan yi. Koni Isirayila kaane yi a falama nen, e naxa, “En na en gi, en yi Bunyamin kaane mabandun burunna binni, en yi e makuya Gibeya ra.” ³³ Isirayila sofane birin yi keli e tidene yi, e sa ti Baali-Tamara yi. Isirayila kaan naxanye yi luxunxi Geba binni, ne yi mini Bunyamin kaane xanbi ra e yengedeni Gibeya lanbanni. ³⁴ Isirayila sofa kenden wuli fuun yi siga Gibeya taan xili ma. Yengen yi yaxu ayi, koni Bunyamin kaane mi yi a kolon a na gbalona e sətə. ³⁵ Alatala yi Bunyamin kaane rayarabi Isirayila kaane xa, e yi sofa wuli məxəpən nun suulun sofa keme faxa na ləxəni.

³⁶ Bunyamin kaane yi a kolon a e bata nə. Anu, Isirayila kaane e gi nen Bunyamin kaane yee ra, bayo e yi laxi e sofa luxunxine ra Gibeya taan

xili ma. ³⁷ Muxun naxanye yi luxunxi, ne yi so Gibeya taani mafuren, e taan yiren birin suxu, e yi taan muxune birin faxa silanfanna ra. ³⁸ E nun Isirayila sofaan bonne yi lanxi taxamasenna nde nan ma. Muxun naxanye yi luxunxi, ne yi lanma e xa tutin nate taan xun ma. ³⁹ Isirayila sofane to xεtε e xanbi ra yengen, Bunyamin kaane yi e muxu tonge saxan faxa, e yengi yi a ma, a e bata e nɔ alo e darixi a ra kii naxan yi. ⁴⁰ Koni na waxatini, tutin naxan yi findixi taxamasenna ra, na yi te fɔɔ Gibeya taan xun ma. Bunyamin kaane yi e yεε raxεtε, e tutin to tε taan xun ma. ⁴¹ Isirayila kaane yi xεtε Bunyamin kaane xili ma. Bunyamin kaane yi gaxu, bayo e bata yi gbalon to fε e ma. ⁴² E yi e gi Isirayila kaane bun, e siga tonbonna binni, koni e mi tanga yengen ma. Bunyamin kaan naxanye yi fama taane binni, Isirayila kaan naxanye yi taane yi, ne yi ne faxa. ⁴³ Isirayila kaane yi Bunyamin kaane rabilin, e lu e kedε, e lu e faxε kira yi, e mi tin e yi e matabu han Gibeya sogeteden binni. ⁴⁴ Bunyamin sofa wuli fu nun solomasεxε yi faxa. ⁴⁵ Bunyamin kaan bonne yi e gi siga tonbonna binni, siga Rimɔn fanyen binni. Ne muxu wuli suulun yi faxa kira yi, e yi a dɔnxεne kedi han Gidomi yi, e mɔn yi muxu wuli firin faxa e ra.

⁴⁶ Bunyamin kaan naxanye faxa na lɔxɔni, sofa wuli mɔxɔpɛn nun suulun, sofa kɛndɛn gbansanna. ⁴⁷ Koni muxun naxanye e gi siga tonbonne binni, muxu kεmε sennin kisi nɛn ne yε e sa so Rimɔn fanye yireni, e lu mɛnni han kike naanin. ⁴⁸ Isirayila kaane yi xεtε Bunyamin yamanani, e yi e muxune faxa silanfanna ra e nun

xuruseen naxanye birin yi na. E yi tɛɛn so taane birin na.

21

Naxanle Bunyamin bɔnsɔnna xa

¹ Isirayila kaane e malanɲɛ Misipa yi, e bata yi e kɔlɔ nun, e naxa, “Isirayila kaa yo nama a dii tɛmɛn fi Bunyamin bɔnsɔnna muxuna nde ma.” ² Yamaan yi fa Betɛli yi e lu Ala yɛtagi han ɲinbanna. E wuga, e yi e xuini te, ³ e naxa, “Alatala, Isirayilaa Ala, nanfera ito ligama Isirayila yi to, Isirayila bɔnsɔnna nde yi tunun?” ⁴ Na xɔtɔn bode, yamaan yi keli xɔtɔn, e yi saraxa gandena nde yitɔn mɛnni, e yi saraxa gan daxine nun bɔɲɛ xunbeli saraxane ba. ⁵ Isirayila kaane yi a fala, e naxa, “Isirayila bɔnsɔnne muxun mundun mi faxi Alatala yɛtagi be Isirayila bɔnsɔnne birin yɛ?” E bata yi e kɔlɔ fa fala, naxan yo mi fa Alatala yɛtagi Misipa yi, e na kanna faxama nɛn. ⁶ Bunyamin kaane kininkininna yi Isirayila kaane suxu, e ngaxakedenne, e yi a fala, e naxa, “Bɔnsɔnna nde bata ba Isirayila ra to. ⁷ En nanse ligama Bunyamin kaane xa naxanye luxi, bayo en bata en kɔlɔ Alatala yi a en nama en ma dii tɛmɛne fi e ma e ɲaxanla ra?” ⁸ Nayi, e yi maxɔdinna ti, e naxa, “Muxuna ndee Isirayila bɔnsɔnne muxune yɛ ba naxan mi faxi Alatala yɛtagi Misipa yi?” E yi a kolon a Yabɛsi-Galadi kaan muxu yo mi yi faxi yamaan daaxadeni. ⁹ E yi yamaan yate, e yi a to Yabɛsi-Galadi muxu yo mi yi na. ¹⁰ Nayi, yamaan yi xɛmɛ kɛndɛ wuli fu nun firin nasiga, e yi yamarini ito so e yii, e naxa, “E siga ε sa Yabɛsi

kaane birin faxa silanfanna ra Galadi yi, xεμενε nun ɲaxanle nun diidine. ¹¹ Ε xεμενε birin faxa, e nun ɲaxanla naxanye bata dɔxɔ xεμεν xɔn.” ¹² E yi sa sungutun nasɔlɔnxin muxu kεμεε naanin li Yabɛsi-Galadi yi naxanye munma yi xεμεν kolon singen, e yi siga e ra daaxadeni Silo yi Kanan yamanani.

¹³ Yamaan birin yi xεrane rasiga lanna fe faladeni Bunyamin bɔnsɔnna muxune xa naxanye yi dɔxi Rimɔn fanye yireni. ¹⁴ Na waxatini, Bunyamin bɔnsɔnna muxune yi xεte, Isirayila kaane yi ɲaxanle so e yii e naxanye lu e nii ra Yabɛsi-Galadi yi. Koni, e birin mi ɲaxanla sɔtɔ.

¹⁵ Isirayila kaane yi kininkinin Bunyamin bɔnsɔnna muxune ma, bayo Alatala bata yi gbalon nagodo Isirayila bɔnsɔnne muxune ma. ¹⁶ Yamaan kuntigine yi a fala, e naxa, “Naxalan mi fa Bunyamin bɔnsɔnni. En nanse ligama, alogo xεμεν naxanye mi faxaxi ne xa ɲaxanle sɔtɔ? ¹⁷ Bunyamin bɔnsɔnna muxu dɔnxεne xa yiwuya alogo bɔnsɔnna nde nama raxɔri Isirayila yi. ¹⁸ Koni, en mi nɔε en ma dii tεμεν soε e yii e ɲaxanle ra, bayo Isirayila kaane bata yi e kɔlɔ, e naxa, ‘Dangan na kanna xa naxan na a dii tεμεν fi Bunyamin kaana nde ma!’ ” ¹⁹ Nayi, e yi a fala, e naxa, “Sanla nde Alatala xa Silo taani ɲεε yo ɲεε Beteli taan kɔmenna binni, kiraan sogeteden binni naxan Beteli nun Siken tagi, Lebona taan yiifanna ma.” ²⁰ Na xanbi ra, e yi yamarini ito fi Bunyamin kaane ma, e naxa, “Ε sa ε luxun manpa bili nakɔne yi. ²¹ Ε yi lu ε yεε rakɔɲinɲε, nayi, Silo sungutunne na mini, siga e bodondeni,

ε mini manpa binle bun, ε keden kedenna birin yi Silo sungutunna nde tongo, ε yi e findi ε ηaxanle ra, ε siga Bunyamin yamanani. ²² Xa e fafane hanma e ngaxakedenne fa e mawuga nxu fεma, nxu a fale e xa, nxu naxa, ‘E kininkinin e ma, bayo nxu mi ηaxalan fenxi e xa yεngeni. E tan xa mi e soxi e yii. Nayi, ε mi findixi fe kalane ra.’ ” ²³ Bunyamin kaane yi na kawandi xuiin suxu, e yi ηaxalan wuyaxi sɔtɔ sungutunne yε naxanye yi sigama e bodondeni Silo yi. Na xanbi ra, e yi xεtε e yamanani, e mɔn yi sa e taane ti, e dɔxɔ na. ²⁴ Na waxatini, Isirayila kaan bonne yi keli yamani, e xεtε e bɔnsɔnne nun e xabilane yi, e sa dɔxɔ e bɔxɔne yi.

²⁵ Na waxatini, manga mi yi Isirayila yi, birin yi a kεnεn feen nan ligama.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012
Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unported disponible en ligne
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**
copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78